

BESPREKINGSVERSLAG

Reg.nr.:
Afdeling Bestuursondersteuning

Betreft: Verenigde Vergadering	Datum bespreking: Woensdag 18 november 2020 13.00 – 17.59 uur Plaats: Digitaal Opgesteld door: Roswitha Lubbers
<i>Aanwezigen:</i> Aanwezigen: Dhr. R.A.M. van der Sande (voorzitter) Dhr. G.H. von Faber (hoogheemraad) Mw. T.O. Fierens (hoogheemraad) Dhr. M. Kastelein (hoogheemraad) Dhr. J.J.J. Langeslag (hoogheemraad) Mw. C.H.C. van Steensel-van Hage (hoogheemraad) Mw. M. Middendorp (secretaris) Dhr. A.J.J. Blijleven (A&B) Dhr. P. Meijer (A&B) Dhr. M.J.H. Mooren (A&B) Dhr. P.A.M. van der Poel (A&B) Dhr. J. P. de Vries (A&B) Dhr. W. de Vries (A&B) Mw. L.M. Willemse (A&B) Dhr. H. van der Kaap (PvdD) Mw. J.C. Boomsma (PvdD) Mw. D.J.M. Corbey (PvdA) Dhr. B. van Dunné (PvdA) Dhr. J.J. Démoed (CDA) Dhr. J.W.C. de Mooij (CDA) Mw. S.U. Dewkalie (Water Natuurlijk) Dhr. H. van Dijk (Water Natuurlijk) Dhr. J.J. Bakker (VVD) Dhr. J.B. Knapp (VVD) Dhr. J.L. van Oeveren (VVD) Dhr. F.T. Pardaun (VVD) Dhr. A. van Geest (AWP) Dhr. N. van der Plas (CU-SGP) Dhr. R.A. Roorda (CU-SGP) Dhr. R.F. Schols (50PLUS) Dhr. B.F. Revet (50PLUS) Mw. J. Stoop (Natuurterreinen) <i>Afwezig:--</i>	

VERSLAG		ACTIE
1.	Opening/vaststellen van de agenda De voorzitter opent de vergadering en heet alle aangeslotenen én kijkers via de livestream van harte welkom. De VV stemt in met het ordevoorstel om agendapunt 9 (Gebiedsontwikkeling Valkenburg) door te schuiven naar de VV van 16 december 2020. De heer Knapp verzoekt, mede na overleg met een aantal andere fracties, om de behandeling van de ‘Nota Waterkeringen deel 1 kust’ (agendapunt 5.01) te verplaatsen naar de commissie van januari 2021, zodat ook VV-overwegingen én brede en open geformuleerde vragen van de VV kunnen worden meegenomen bij de inspraak.	

	VERSLAG	ACTIE
	Hoogheemraad Van Steensel kan zich goed vinden in het voorstel. Aldus wordt besloten. Na behandeling in de commissie wordt de nota wederom geagendeerd voor de VV. Vervolgens wordt de gewijzigde agenda vastgesteld.	
2.	Spreekrecht De heer P. Smelt (regiovertegenwoordiger van het Watersportverbond voor de provincie Zuid-Holland) spreekt in over het belang van blijvende doorvaarbaarheid van de Goudse binnenstad voor zowel de recreatie als de beroepsvaart. Het WSV geeft de voorkeur aan de variant (KBB Stevige Stad) zonder afdammen. Hoogheemraad Langeslag stelde onlangs dat het belang van doorvaarbaarheid alleen door de gemeente Gouda dient te worden afgewogen. Het WSV is het pertinent oneens met deze opvatting en vindt dat het hoogheemraadschap om de volgende redenen zich actief dient in te zetten om de waterrecreatie en beroepsvaart regionaal in stand te houden. Het WSV vindt het onbegrijpelijk dat de instandhouding van de doorvaarbaarheid bij het opstellen van de diverse opties geen minimum uitgangspunt was terwijl het WSV stelt dat dit wel degelijk onder de verantwoordelijkheden van het bestuur van Rijnland valt. De heer Smelt verwijst volgens naar staand waterrecreatiebeleid en het principe ‘als je iets kapot maakt, je dat ook moet betalen’. Dit heeft, zo stelt hij, met de juridische werkelijkheid van elk project te maken. Rijnland schaaft de belangen van het WSV om de schade vervolgens via een lokale motie eventueel te laten regelen. Dit betekent, dat het WSV alleen kan ageren tegen het peilbesluit. Het WSV verzoekt Rijnland dan ook om terug te komen op het standpunt en de bevaarbaarheid vanwege de juridische redenen mee te nemen, zowel beleidsmatig als financieel. Vervolgens stelt de heer Smelt de vraag wat er zou gebeuren als alleen nog maar lokale overheden in waterprojecten verantwoordelijk zijn voor het behoud van de zij-routes. Dit kan ertoe leiden dat het vaarnetwerk snel terugloopt tot hoofdvaarroutes. Een dergelijk vaarnetwerk zou volstrekt onaantrekkelijk zijn voor watersporters. Vandaar de oproep aan Rijnland om alsnog de bevaarbaarheid vanuit regionaal belang mee te nemen. Hoogheemraadschap Langeslag ziet de waterrecreatie niet als Rijnlands belang, concludeerde de heer Smelt op basis van de commissievergadering. Maar twee keer per jaar worden wel alle vaarroutes en waterlichamen besproken in het ‘routeoverleg’ tussen Rijnland, de provincie, waterrecreatie Nederland en het WSV. Doel is om stremmingen en/of slechte doorvaarten te voorkomen. Het WSV vindt het opvallend dat Rijnland het WSV niet vooraf heeft geconsulteerd over het eventueel afdammen van dit deel van het fijnmazige netwerk. Terwijl Rijnland wel beschikt over een medewerker nautische zaken wat de indruk wekt dat Rijnland de opdracht heeft om de recreatie- en beroepsvaart te faciliteren. Het WSV hecht grote waarde aan het periodieke overleg en betreurt het als dit onderwerp daarin niet wordt besproken. Op basis van gesprekken tussen het WSV en de provincie concludeert het WSV dat ook de provincie het afdammen van het waterlichaam Turfmarktgracht als een misser bestempelt. De provincie wil het fijnmazige vaarnetwerk in kilometers en mogelijkheden voor de kleine recreatievaart uit te breiden en is dan ook bereid om voorzieningen in dit kader mee te financieren. Bovendien wordt op grote schaal geïnvesteerd om historische grachten te ont-dempen. In Zuid-Holland zijn de waterschappen HSK, Stichtse Rijnlanden en Delfland actief (ook financieel) betrokken bij het bevaarbaar houden en maken van historische waterverbindingen. Vragen: 1. Waarom is het voornemen om de Turfmarktgracht nimmer is geagendeerd voor het routeoverleg. Wie is hiervoor de verantwoordelijke portefeuillehouder? 2. Geldt het principe ‘wie breekt betaalt’ ook voor dit project? 3. Het WSV roept het waterschap op om extra aandacht te besteden aan de doorvaarbaarheid binnen de verdere uitwerking en uitvoering van het project KBB (en daarvoor ook de middelen te reserveren). De voorzitter dankt de heer Smelt voor zijn inbreng (die is toegevoegd aan de vergaderstukken). De vragen zullen bij agendapunt 6.05 worden beantwoord door de portefeuillehouder. Vervolgens geeft hij het woord aan mevrouw H. Niezen (wethouder gemeente Gouda). Mevrouw Niezen vindt het positief dat haar stad een aantal keren is bezocht door belangstellende VV-leden en juist met het oog daarop waardeert zij dat zij op haar beurt nu in de VV kan inspreken. Het traject KBB heeft lang geduurd: de inspraak heeft geleid tot veel zienswijzen en discussie, ook in de gemeenteraad van Gouda die inmiddels een besluit heeft genomen. Gaandeweg bleek dat de Wateralliantie een andere mening heeft over de gekozen oplossing. Samen met hoogheemraad Langeslag heeft de wethouder met de Wateralliantie gesproken en aangedrongen op het voortzetten van de samenwerking en het betrekken van de Wateralliantie bij de monitoring én de trajecten voor de	

VERSLAG	ACTIE
andere delen van Gouda. Een aantal andere insprekers drong daarentegen aan op het voortvarend uitvoeren van het plan, dat uiteindelijk door de gemeenteraad met ruime meerderheid is aangenomen (20 voor, 8 tegen). Tijdens de behandeling werd een viertal moties besproken. Twee daarvan -die ook naadloos aansloten bij de reeds bestaande wens van college- drongen aan op goede monitoring en communicatie met bewoners. Twee hadden betrekking op de doorvaarbaarheid. Men kan de Turfmarkt invaren maar men strandt dan eerst op een duiker onder de belangrijkste winkelstraat en vervolgens op een duiker onder een pleintje. Kortom: deze vaarroutes is een lang gekoesterde ambitie van Gouda maar deze is tot op heden niet gerealiseerd. Het voorliggende besluit vormt een voor deze ambitie onderkend nadeel. Moet er toch worden ingezet op een doorvaarbare afsluiting van het compartiment? De gemeenteraad wil dit verder verkennen. De financiële middelen zijn beperkt. De gemeenteraad wil dat de goedkoopste doorvaarbare oplossing nader wordt verkend en dat daarnaast wordt geïnventariseerd wat er nog meer nodig is om deze vaarroute te realiseren. Maar: dit besluit moet wel doorgaan, want het is urgent en deze oplossing heeft ook de minste nadelen, aldus wethouder Niezen die tot slot hoogheemraad Langeslag en de ambtelijke organisatie dankt voor de bijzondere en uitstekende samenwerking. Wethouder Niezen hoopt dat de VV positief besluit zodat er na 50 jaar stilstand eindelijk iets kan worden gedaan aan de wateroverlast in Gouda. De heer Schols vraagt of het klopt dat er op de locatie van de Turfmarkt al geen sprake is van doorvaarbaarheid. In dat geval begrijpt hij niet waarom het WSV zo ageert. 50PLUS begrijpt dat de gemeente smacht naar actie na 50 jaar stilstand. Hoe is het dan mogelijk dat er toch nog zoveel tegenstand is in Gouda? Mevrouw Niezen denkt dat de gedegen participatie mensen tot nadenken heeft aangezet, wat zij zeer positief vindt. Uit de vele gesprekken kwam met name de wateroverlast als belangrijkste zorgpunt naar voren. Binnen Gouda is een grote groep actieve en betrokken bewoners geïnteresseerd in de geschiedenis van Gouda en dus ook het watersysteem dat heeft gezorgd voor welvaart én armoede. Er is veel animo om het historische watersysteem, de gedempte grachten, weer in ere te herstellen. Het voorliggende besluit botst met de historie. De wethouder begrijpt de wrijving dan ook. De Wateralliantie vermoedt dat men de bodemdaling in Gouda kan stoppen door de hele stad op palen zetten. Theoretisch zou dat kunnen maar de gemeente ziet niet hoe dit praktisch kan worden uitgevoerd. Stel dat dit in de toekomst wel mogelijk wordt, dan kan dit compartiment weer ongedaan worden gemaakt. Volgens wethouder Niezen is er binnen Gouda een groot draagvlak voor de maatregelen. De heer Van Geest meent dat de verdeling 50-50 is. Graag een reactie. Maatschappelijke kosten-batenanalyse: niet alle elementen zijn geprijsd en de AWP vindt dat dit alsnog zou moeten gebeuren. Gouda heeft grootse plannen met de riolering, die sterk samenhangt met het waterpeil. Welke uitgangspunten hanteert de gemeente? De gevolgen van het plan om midden in de stad een polder aan te leggen, zijn aanzienlijk. Mevrouw Niezen kan geen inschatting maken van het draagvlak vóór of tegen. Het is gebruikelijk dat tegenstanders zich actiever laten horen. Er is actief ingezet op actieve communicatie met de inwoners via de mail en veel inwoners willen ook op de hoogte worden gehouden. Uit die bron blijkt veel bijval voor de plannen, ook van mensen die buiten de binnenstad wonen. Mede omdat de variant van de Wateralliantie om de stadsboezem met 10 cm te verlagen gevolgen heeft voor de jarenlangwijken die de binnenstad omringen. Deze bewoners hebben ervaringen met eerdere peilverlagingen en zijn geen voorstander van de plannen van de Wateralliantie. Maar anderzijds heeft het bestuur de opdracht om iets te doen en wordt het voorstel gezien als de enige echte werkbare oplossing. MKBA: de wethouder kan de technische vraag over de beprijzing niet stante pede beantwoorden maar MKBA was een onderdeel van diverse onderzoeken en is men deels uitgegaan van aannames omdat niet alles bekend is (hoeveel woningen staan op houten palen in de hele stadsboezem; wat is er al aan funderingsherstel gedaan; staan de palen tot aan het oppervlak). Voorts is ook gebruik gemaakt van diverse andere onderzoeken en de wethouder durft dan ook te stellen dat deze oplossing qua maatschappelijke kosten-batenafweging, de meest gunstige is. Riolering Gouda: deze hangt samen met het grondwater. In de binnenstad zijn veel riolering lek of kapot. Het systeem fungeert momenteel als een soort grondwaterbeheersysteem: zeer onwenselijk mede vanwege de vervuiling. Gouda vervangt/herstelt momenteel deze riolering in de binnenstad, wordt er daarnaast een drainage-infiltratieleiding (DIT) aangelegd en een transportleiding om zodoende het grondwaterpeil op het niveau van het oppervlaktewaterpeil te houden en wordt ook de grondwaterstand stabiel, wat gunstig is voor de mogelijke bodemdalingsversterking als de houten palen.	

	VERSLAG	ACTIE
	Mevrouw Corbey wil weten wat wethouder Niezen verwacht van de nadeelcompensatie en wil ook weten hoe belangrijk dit aspect is voor het draagvlak binnen de gemeente Gouda. Wethouder Niezen antwoordt dat de nadeelcompensatie in een van de moties is benoemd. Er werd daarin ook aangedrongen op zorgvuldige communicatie met bewoners en daadwerkelijk meeleven. Er zijn naar beste weten maximaal 60 woningen op houten palen. Zodra de VV positief heeft besloten, kan Gouda verder met diepgravend onderzoek ter plekke om na te gaan of de aannames kloppen e.d. Vermoedelijk zal het aantal woningen uiteindelijk lager uitkomen. Overigens heeft juridisch advies uitgewezen dat er sprake is van een normaal maatschappelijk risico, ook al is er 50 jaar niet ingegrepen qua peilverlagingen (zou men als voordeel voor bewoners worden gezien). De wethouder kan zich goed voorstellen dat deze juridische visie niet goed voelt. Vandaar dat de gemeente nagaat wat men kan doen voor betrokkenen. Er wordt bekeken op welke wijze de ingrepen de bewoners niet schaadt. Zo kunnen DIT-leidingen onder woningen worden doorgetrokken zodat de palen nat blijven of kan er maatwerk worden geleverd om problemen te voorkomen. Daarnaast onderzoekt de gemeente wat redelijk is in relatie tot andere bewoners van Gouda die ook weleens problemen ervaren met hun fundering en wiens fundering niet op kosten van de overheid wordt vervangen. Kortom het onderzoek behelst: 1. Waar hebben we het precies over? 2. Wat kunnen we doen om het te voorkomen? 3. In het uiterste geval: wat is redelijk én eerlijk? De voorzitter dankt beide sprekers voor hun bijdrage die zal worden betrokken bij de beraadslagingen.	
3.a	Overzicht ingekomen stukken Stuk 1.9 moet worden betrokken bij agendapunt 6.09 (en niet 6.06). 1.a. De heer Schols wil weten in hoeverre de bewoners al dan niet voor de parkeergarage zijn. Afgaande op de brief lijkt men tegen de parkeergarage. Klopt dat? De voorzitter bevestigt dat hij dit uit de brief opmaakt. Het staat 50PLUS vrij om contact met betrokkenen op te nemen maar hij verwijst naar het afhandelingsvoorstel ('Ter afhandeling in handen van het college te stellen'). De heer Schols kan zich hierin vinden. De VV stelt het overzicht zonder verdere opmerkingen vast.	
3.b	Mededelingen Er zijn geen mededelingen vanuit de VV noch vanuit het college.	
3.c	Motie rapportage (ter kennisneming) Er zijn geen opmerkingen vanuit de VV.	
4.	HAMERSTUKKEN De voorzitter legt meeluisteraars uit, dat hamerstukken al in de diverse voorbereidende commissies uitgebreid zijn besproken en rijp zijn voor besluitvorming. Het 'hameren' betekent dus niet, dat het geen belangrijke stukken zijn.	
4.01.	Najaarsburap 2020 Zonder bespreking en zonder hoofdelijke stemming stelt de VV het besluit vast.	
4.02.	Nota bemalingsbeleid Zonder bespreking en zonder hoofdelijke stemming stelt de VV het besluit vast.	
4.03.	Vaststellen peilbesluit Zemelpolder Zonder bespreking en zonder hoofdelijke stemming stelt de VV het besluit vast.	
4.04.	Vaststellen peilbesluit Noord-Hoflandschepolder Zonder bespreking en zonder hoofdelijke stemming stelt de VV het besluit vast.	

VERSLAG		ACTIE
4.05.	Vaststellen peilbesluit Lisserbroekpolder Rooversbroekpolder Zonder bespreking en zonder hoofdelijke stemming stelt de VV het besluit vast.	
4.06.	Uitvoeringskrediet renovatie awzi Bodegraven Zonder bespreking en zonder hoofdelijke stemming stelt de VV het besluit vast. De heer Revet heeft nog een vraag over de specificatie van de kosten. Hij zal zijn punten in de eerstvolgende commissie aan de orde stellen.	
4.07.	Uitvoeringskrediet renovatie en uitbreiding awzi Nieuwe Wetering + Nota van Toelichting Zonder hoofdelijke stemming stelt de VV het besluit vast. De heer Revet heeft bij dit punt dezelfde vraag over de specificatie van de kosten. Hij zal zijn punten in de eerstvolgende commissie aan de orde stellen.	
4.08.	Belastingverordeningen 2021 + Nota van Wijziging Zonder hoofdelijke stemming stelt de VV het besluit vast.	
4.09.	Overeenkomst overdracht Bosbaan- en Koenensluis + Nota van Toelichting Zonder bespreking en zonder hoofdelijke stemming stelt de VV het besluit vast. De heer Schols mist overigens nog steeds een goede uitleg waarom Rijnland ook als assets worden overgedragen, verantwoordelijk blijft. De heer Van Geest zegt dat Rijnland nu dus twee sluizen overdraagt aan Amsterdam nadat deze volledig op orde zijn gebracht. Amsterdam heeft tijdens de onderhandelingen ook nog weten te regelen, dat Rijnland gaat betalen voor toekomstige exploitatie. In de overwegingen van het college staat evenwel dat er om-niet wordt overgedragen. Maar, aldus de AWP: of Rijnland betaalt of er wordt om-niet overgedragen. Het is niet mogelijk om om-niet over te dragen als er dit soort hoge geldbedragen mee zijn gemoeid. De voorzitter vraagt of de kanttekeningen van 50PLUS en de AWP aanleiding zijn voor beide fracties om anders te stemmen, maar dat is niet het geval. Conclusie van de voorzitter: zonder hoofdelijke stemming stelt de VV het besluit vast.	
4.10.	Toetreding waterschappen Amstel Gooi en Vecht en Zuiderzeeland tot GR Slibverwerking Zonder bespreking en zonder hoofdelijke stemming stelt de VV het besluit vast.	
5.	BEELDNAOTA'S	
5.01.	Nota Waterkeringen deel 1 kust Het agendapunt is verplaatst naar een volgende vergadering.	
6.	BESLUITVORMINGSNOTA'S	
6.01.	Meerjarenperspectief 2021-2024/ Programmabegroting 2021 (algemene beschouwingen) Mevrouw Boomsma wijst erop dat Rijnland zich sedert de oprichting, 765 jaar geleden, in toenemende mate heeft weten te bekwamen in de diverse kerntaken. In de voorliggende begroting staan de kerntaken en de verbinding met nieuwe maatschappelijke opgaven centraal. Het hoogheemraadschap wordt geconfronteerd met een klimaat-, biodiversiteits- en gezondheids crisis en fikse uitdagingen. Het gezamenlijke doel blijft de wereld leefbaar te houden voor toekomstige generaties. De gevolgen van de klimaatverandering doen zich voelen door warmterecords en drie krukdroke jaren op rij met enorme repercussies op diverse terreinen. Inmiddels staat ook vast dat de grenzen van het bestaande watersysteem zijn bereikt en dat voor de leefbaarheid rigoureuze keuzes noodzakelijk zijn. Anno 2020 is nog slechts 15% van de biodiversiteit uit 1900 over en de terugloop is veel groter dan elders in Europa. Oorzaken: habitatverlies en overmatige stikstofuitstoot door landbouw en verstedelijking. De gevolgen zijn bekend: achteruitgang in voedselvoorziening, waterkwaliteit, risico's op pandemieën en plagen van invasieve soorten. De Covid-19-uitbraak legt een vergrootglas op alle systeemfouten in onze samenleving: de wereld als één grote markt met maximale productie en de omgang van de mens met dieren. Het is positief dat onderwerpen als energietransitie, bodemdaling en circulaire economie in de begroting zijn opgenomen, maar de PvdD vindt het noodzakelijk om deze opgaven en de impact op de	

VERSLAG	ACTIE
kerntaken te onderzoeken én implementeren. De fractie wil dat dit proces in de begroting zichtbaarder wordt. Wat is nodig om innovaties te ontwikkelen, wat is de impact daarvan op de kerntaken en hoe werkt dit door in de meerjarenraming. Op de lange termijn hoeven de kosten niet hoger uit te vallen dan het geval zou zijn als er niets wordt gedaan. De heer Blijleven uit namens A&B zorgen over de achterblijvende investeringen maar is vol lof voor de medewerkers voor het geleverde werk in deze bijzondere omstandigheden. Het werkterrein van Rijnland wordt steeds verder verbreed: natuur, biodiversiteit, recreatie, energiestrategie, klimaatinspanningen en ruimtelijke inrichting en deze ontwikkeling vergt steeds meer geld en tijd en aandacht. Deze algemene maatschappelijke vraagstukken kleuren de werkagenda en verrijken het netwerk van Rijnland. In combinatie met het toenemende politieke karakter van het bestuur van het hoogheemraadschap, draagt ertoe bij dat Rijnland steeds meer gaat lijken op algemeen democratische bestuurslagen zoals provincies en gemeenten. Kan Rijnland nog wel in voldoende mate haar unieke kenmerken en rollen tonen en daarmee haar bestaansrecht beargumenteren? De fractie vindt dit een onderwerp dat een discussie in de VV waard is. Met het nieuwe belastingsysteem kan Rijnland -net als al het geval is- heffen voor watersysteemtaken en zuiveren. Vraag: dienen de uitgaven voor de maatschappelijke vraagstukken uit die belastingheffingen te worden gefinancierd of vergt dat andere titels? De fractie ziet graag een notitie over de legitimiteit van de besteding van de heffingen voor deze vraagstukken. Rijnland zal nog geruime tijd te maken krijgen met de klimaatveranderingen en het borgen van veiligheid zal in toenemende mate aandacht vergen. Onderwerpen als wateroverlast c.q. watertekort via peilbeheer dienen meer aandacht te krijgen. Investerings in de rioolzuiveringen zullen hoog blijven als Rijnland het effluent wil zuiveren van medicijnresten en mineralen. Het kan niet zo zijn dat de investeringen in de verbetering van de waterkwaliteit teniet worden gedaan door lozingen. De fractie pleit een stevige aanpak van de rivierkreeft en hoopt dan ook op een gedegen plan van aanpak en niet op aanhoudend vervolgonderzoek. A&B wil ook een helder werkplan voor de oeversbeschermingen én een actiever optreden van D&H met betrekking tot de bodemdaling in het landelijke en het stedelijke gebied. Rijnland moet werken onder de groeiende druk van zeespiegelstijging, bodemdaling, verzilting en ruimtelijke claims van economie, mens, dier en groen en zal veel vergen van de creativiteit en bestuurlijke vaardigheden. Het is geen sinecure en de fractie ziet uit naar een constructieve en productieve samenwerking met medebestuurders en medewerkers. De heer Van der Plas opent zijn beschouwingen met een verwijzing van reformator Martin Bucer (1491-1551) bij Romeinen 8, vers 20. Hij roept daarin op naar het overbruggen van de kloof tussen de mens en de rest van de schepping: 'De mens moet geen vernietigende macht uitoefenen, maar de schepping behoeden'. De fractie vindt dat het waterschap hierin een belangrijke taak heeft, zie de programmabegroting. De ChristenUnie-SGP onderstreept de urgentie van klimaatneutraliteit, energieneutraliteit en biodiversiteit en dringt aan op extra maatregelen voor waterzuivering, waterkwaliteit en schuldsanering. De fractie vindt de stukken ambitieus en fraai verzorgd en vindt het handig dat de tien highlights zijn opgenomen. Wel vraagt de fractie zich af of de ambitie voor de komende jaren realistisch is (projecten Gouda, Waarderpolder, KRW-doelstellingen, biodiversiteitsdoelstellingen e.d.). Vraag: kan het DB een concrete planning van alle uit te voeren plannen, doelen en werkzaamheden in 2021 e.v. opstellen ter bespreking in de VV? Beschikt Rijnland over voldoende menskracht voor deze taken? Het is positief dat er gewerkt wordt aan versterking van het waterbewustzijn. Er wordt het nodige geleverd om beheer en onderhoud op orde te krijgen. De fractie wil weten op welk moment de VV informeert over de stand van zaken met betrekking tot de door portefeuillehouder Kastelein toegezegde omslag van correctief naar planmatig, risico-gestuurd, preventief onderhoud. De absolute schuld stijgt naar € 740 miljoen in deze coalitieperiode en zal daarna dalen maar de fractie vindt het onacceptabel dit wordt doorgeschoven naar de dan zittende VV én dat de volgende generaties voor deze schulden moeten opdraaien. De fractie wil een uitwerking hoe Rijnland denkt deze schulden te gaan reduceren. De rente is laag, maar het college geeft zelf aan dat de uitwerking van de corona-crisis onduidelijk is op de rentestand. De fractie dringt er wederom (net als vorig jaar) op aan om het hoofdkantoor van Rijnland aan het eind van de bestuursperiode energieneutraal te kunnen verklaren. Het hoogheemraadschap moet het goede voorbeeld geven en zou ook educatie bij deze exercitie kunnen betrekken. De fractie is tevens voor het realiseren van installaties om medicijnresten te verwijderen en vindt dat Rijnland in 2021 moet starten met de tweede installatie. Voorts vindt de fractie dat bij nieuwbouw (Waarderpolder) en ingrijpende renovaties standaard een dergelijke installatie moet worden gebouwd.	

VERSLAG	ACTIE
De heer Knapp memoreert als eerste de unaniem aanvaarde VVD-motie om de Rijnland-medewerkers extra in het zonnetje te zetten vanwege de bijzondere werkomstandigheden. De VVD complimenteert zowel de organisatie, als de hoogheemraad als het college met de inzet voor de ambitieuze beleidsagenda en het bijdragen aan de regionale economie. Rijnland werkt aan de bodemdaling, de klimaat-robustere inrichting van het landschap, de waterkwaliteit en biodiversiteit via de KRW, de energieneutraliteit en aquathermie, de kustnota en het wegwerken van achterstallig onderhoud en niet te vergeten aan Haarlem Waarderpolder. De VVD vindt het essentieel dat het college om deze talrijke uitdagingen te realiseren nadrukkelijk ook ondernemerschap stimuleert en het aanjagen van publiek-private samenwerking. De fractie vindt dat daarnaast samenwerking met medeoverheden, omliggende waterschappen, gemeenten en provincie noodzakelijk is voor deze uitvoeringsagenda, ook voor een acceptabele lastendruk en schuldpositie. De VVD stelt het op prijs dat de secretaris- algemeen directeur de fractievoorzitters periodiek gaat informeren over de uitdagingen en ontwikkelingen binnen de organisatie. De VVD sluit zich aan bij de oproep van de fractie A&B om de rol van de VV en de politisering te agenderen voor discussie in de VV. De VVD vindt nog steeds dat de VV aan de voorkant meer kaders moet scheppen en focus moet aanbrengen. Dit uitgangspunt, ook ingebracht in 2019, is het afgelopen jaar met succes toegepast op veel dossiers (energieneutraliteit, aquathermie, peilbeheer) en de VVD ziet ook mogelijkheden bij de Kustnota. Hoewel Rijnland de maatschappelijke opgave al in veel gevallen verbindt met kerntaken, vindt de VVD dat dit soms proactiever en concreter kan. Voorts vraagt de fractie zich af of dit ook niet omgekeerd moet opgaan (peilbeheer, kust, biogas). De fractie roept het college op om participatie in te zetten als instrument voor goed waterbewustzijn. De VVD gaat van harte akkoord met de voorliggende begroting. De heer Schols feliciteert als eerste het hoogheemraadschap met het feit dat het in 2020 maar liefst 765 jaar bestaat. Het MJP draagt bij aan het verwezenlijken van de opdracht om te zorgen voor een veilig en toekomstbestendig Rijnland. Het waterschap had de wind de afgelopen periode vol in de zeilen en heeft ondanks de belemmeringen door de Covid-19-uitbraak, een deel van de achterstanden ingehaald. Daarvoor grote dank. Maar het waterschap moet herhalingen zien te voorkomen. In 2021 zal het moeilijk worden om vanwege corona, toch koers te houden en het belang van waterbewustzijn op de kaart te zetten. 50PLUS denkt dan ook dat Rijnland meer gebruik zal moeten gaan maken van social media. De fractie vindt het noodzakelijk om de kostencalculaties kritischer te bekijken en wil minder reserves inbouwen. De fractie zal de omslag van correctief naar risico-gestuurd onderhoud nauwlettend volgen. 50PLUS vindt dat de kosten momenteel te worden afgewenteld op de ingezetenen, de minder draagkrachtige burgers, met name tweepersoonshuishoudens worden gedupeerd. Zo moeten twee ouderen betalen voor een driepersoonshuishouden. Een door 50PLUS ingediende motie om te streven naar een evenredige zuiveringsheffing op basis van drinkwatergebruik is door de Tweede Kamer aangenomen en de fractie kijkt uit naar de uitwerking. Rijnland maakt goede vorderingen met de klimaatadaptatie en de maatregelen om wateroverlast te voorkomen (in stad en platteland). Voorts vindt de fractie dat Rijnland de problematiek van de bodemdaling goed oppakt met de gepresenteerde plannen. De fractie zal deze nauwlettend blijven volgen. Om de goede toestand van de 40 KRW-lichamen te borgen, kunnen vertragingen niet worden geaccepteerd en zal periodiek bijsturen noodzakelijk zijn. Mogelijk moeten wettelijke taken/maatregelen worden aangescherpt om vervuiling van het water te voorkomen. Het streven met betrekking tot de biodiversiteit kan leiden tot een spagaat met het oog op veiligheid. Het is dan ook verstandig om de plannen jaarlijks te evalueren en desnoods bij te stellen. Het streven om in 2025 energieneutraal te zijn is ambitieus. De fractie vindt dat Rijnland beducht moet zijn op een forse tegenwind en stelt dat Rijnland zich wat de gepresenteerde plannen en volgorde van prioriteiten flexibel dient op te stellen. Het waterschap moet alle opties openhouden bij de energietransitie. Vanwege de korte economische terugverdientijd vormen windturbines financieel een aantrekkelijk hernieuwbare optie. Turbines op zee zijn maatschappelijk gezien minder bezwaarlijk dan op land, maar vooralsnog aanzienlijk duurder in aanleg en onderhoud. Daarom moet er ook krachtiger stelling worden genomen tegen het restrictieve beleid van de provincie wat windturbines betreft. 50PLUS heeft ook bedenkingen bij aquathermie. De laatste jaren worden diverse nieuwe technieken getest, zoals thermische energie uit oppervlakte- en afvalwater, maar er zijn nog vele zaken onduidelijk, zoals het eigendomsrecht van de warmte en de toewijzing van het gebruik ervan. De fractie bepleit het gebruik van grijs water (uit regenwater) omdat dit de druk op de waterzuivering reduceert en het gebruik van drinkwater vermindert. De fractie vindt dat hiermee bij grote stedenbouwkundige projecten rekening moet worden gehouden en pleit voor meer samenwerking met andere waterschappen en	

VERSLAG	ACTIE
kennisdeling. Een van de waterschappen zou kunnen fungeren als portefeuillehouder voor andere waterschappen. Ten slotte juichen wij innovatie toe, echter dient Rijnland daarbij niet teveel voor de vloot uit te varen en is enige terughoudendheid hierin naar onze mening verstandiger. Mevrouw Corbey vindt dat het college goed werk heeft geleverd. Er ligt een mooie begroting waarin duidelijk rekening is gehouden met de nieuwe werkwijze. Ook een pluim voor de organisatie die grotendeels heeft doorgewerkt tijdens de corona-crisis. De PvdA wil graag weten wat de stand van zaken is van de transitie van een eenzijdige focus op wettelijke taken naar het meer rekening houden met maatschappelijke opgaven en prioriteiten. Volgens de fractie is Rijnland op de goede weg en heeft belangrijke stappen gezet. Zo ligt het waterschap behoorlijk op koers met de complexe energietransitie en de fractie wijst op de voordelen van de directe betrokkenheid van de VV bij dit dossier. Het peilbeheer ontwikkelt zich meer van een pure gerichtheid op faciliteren van functies naar beheer waarbij rekening wordt gehouden met natuurontwikkeling, klimaat, bodemdaling, biodiversiteit e.d. De fractie is ook erg enthousiast over het biodiversiteitsplan en de KRW-3-plannen maar het peilbeheer vergt nog de nodige stappen voordat de fraaie voornemens in besluiten landen. De PvdA komt met een amendement bij de Nota Peilbeheer met als doel, de maatschappelijke opgave te verbinden met het peilbeheer. De fractie verwacht ook veel van het nieuwe waterbeheerplan 6. De PvdA signaleert dat er nog geen concrete stappen zijn gezet van de transitie naar circulair, maar de fractie vindt het positief dat de portefeuillehouder bereid is om de slibstrategie nog eens tegen het licht te houden. De fractie stelt dat de VV in toenemende mate haar democratische rol beter vervult. Daarnaast moet de VV duidelijke kaders stellen waarmee het college aan de slag kan. Dat vergt een goede voorbereiding van besluiten, waaraan soms nog wat schort. Ook heeft de VV behoefte aan gedegen rapportages achteraf om de controlerende functie van de VV naar behoren te kunnen vervullen. Als voorwaarde voor toekomstbestendig beleid, moet Rijnland beseffen dat er sprake is van een schrikbarende achteruitgang van de natuurlijke leefomgeving. Zoals de PvdD betoogde. En waarnaar ook de ChristenUnie-SGP verwees ('een vernietigende macht'). De PvdA pleit ervoor om gezamenlijk een soort panorama Rijnland op te gaan stellen waarin de toekomst met een blauwe bril moet worden bekeken: zeespiegelstijging, zoetwatertekort, wateroverlast e.d. en er moet ook worden nagedacht hoe men kan blijven wonen, werken en recreëren in Rijnland. De fractie wil hierbij diverse deskundigen betrekken. Voorts vindt de PvdA samenwerking tussen AB en DB essentieel maar tevens moet iedereen zich in de VV gehoord voelen: zowel coalitie als oppositie. Omdat de organisatie veel kennis en professionaliteit herbergt, moet de VV daarmee veelvuldig de dialoog aangaan. Ook zou er wat meer naar inwoners geluisterd moeten worden. Bij de Kustnota worden daarvoor goede stappen gezet en hopelijk kunnen de inspraakprocedures in het vervolg nog beter verlopen. De heer Van Geest vindt dat de lastendruk voor de ingezetenen het maximale niveau heeft bereikt maar tevens dat Rijnland stevige ambities heeft en dat niet alleen de financiën daarbij een richtsnoer dient te zijn: kwaliteit moet voorop staan. Ook de AWP wil de organisatie complimenteren: de professionaliteit van de medewerkers heeft ervoor gezorgd dat ondanks de Covid-19-uitbraak, de kwaliteit overeind is gebleven. De AWP heeft begrip voor het voorlopige uitstel van het MJP vanwege de grote onzekerheden. De AWP pleit ervoor om aan de inschattingen een minimum- én maximumniveau te verbinden, mede omdat er de komende vier jaar € 440 miljoen zal worden geïnvesteerd. De fractie is voor een gerichtere informatie aan de inwoners zodat zij weten wat Rijnland allemaal doet én met name: waarom. De fractie wil voorkomen dat de afstand tussen Rijnland en haar inwoners (te) groot wordt. Daarom dienen de hoogheemraden elk besluit duidelijk te onderbouwen met het 'waarom'. Vrijwel elke investering wordt gevolgd door kosten voor beheer en onderhoud. Deze integrale aanpak bij elk investeringsbesluit dient indicatief te worden meegenomen wil Rijnland op termijn de totale kosten willen beheren en beperken. Momenteel stapelen de investeringen zich op en regeert de VV dus ver over de verantwoordelijkheid heen. De AWP vindt de 5,3% door het college verwachte lastendruk voor 2024 een verkeerd signaal. De fractie vindt dat deze stijging van 4,7% naar 5,3% absoluut moet worden heroverwogen. De AWP verwacht veel van de omslag van correctief naar risico-gestuurd onderhoud voor de zuiveringen en gemalen. Dat vergt sturing van de portefeuillehouders en de AWP zal hen daarop dan ook beoordelen. De KRW en met name de biodiversiteit moeten niet steeds leiden tot hogere kosten. Het adagium dient te zijn: 'niet duurder, maar beter'. Het voornemen om energieneutraal te worden is onontkoombaar op basis van de Parijse akkoorden, maar de AWP wil geen geld van Rijnland investeren in het laten opwekken van energie door andere partijen. De bodemdaling moet proactief worden aangepakt in het hele werkgebied en dat kan alleen als de grootste bezitters van landbouwgrond	

VERSLAG	ACTIE
meewerken, bij voorkeur vrijwillig. Daarbij moet realistisch worden gekeken naar de kosten die grondeigenaren nu al investeren (het gaat om een integrale aanpak). De oude kreet: 'Boerenland in boerenhand' volstaat niet meer. Welk wenkend perspectief staat het college hierbij voor ogen? De implementatie van de Omgevingswet baart de AWP zorgen. Veel van dergelijke grote operaties mislukken door een scala tegenstrijdige belangen en vergaande automatisering bleek al meermalen een struikelblok. Mevrouw Dewkalie wil als eerste het college en de ambtelijke organisatie danken voor hun formidabele inzet. Met name in deze moeilijke tijden en WN sluit zich aan bij alle loftuitingen van de overige fractievoorzitters. Uit de voorliggende stukken blijkt dat Rijnland niet stil heeft gezeten en gestaan. Het hoogheemraadschap is in beweging gekomen en dat was ook dringend nodig gelet op de diverse urgente maatschappelijke opgaven. Die moeten worden verbonden met de kerntaken van het waterschap. WN vindt dat deze maatschappelijke opgaven een integraal onderdeel uitmaken van de kerntaken. Er is op meerdere gebieden sprake van een trendbreuk maar WN maakt zich zorgen over het tempo waarin die wordt ingezet. De wijze waarop de KRW-doelstelling is opgepakt is positief en een goed plan maar de fractie maakt zich wel zorgen over de menskracht en de financiën. Als de uitvoering wordt bekostigd uit de huidige projecten, gaat het immers ten koste van de projecten. WN vindt een trendbreuk noodzakelijk waar het bodemdaling en peilbeheer betreft. Ook wordt Rijnland geconfronteerd met vragen van maatschappelijke partners, bestaat er druk op het ruimtegebruik, heeft het hoogheemraadschap te maken met zowel warme als natte periodes en zijn er adaptieve maatregelen nodig gezien de klimaatveranderingen. Daarnaast wordt Rijnland ook geconfronteerd met energieneutraliteit en de energietransitie. Vraag: welke rol neemt Rijnland en met name welke sturende rol en met welke principes gaat het waterschap deze uitdagingen aan? WN stelt, dat in elk geval de vervuiler dient te betalen. De fractie maakt zich zorgen over de wijze waarop deze maatschappelijke opgaven en de verbinding met de kerntaken samen met de ingelanden, inwoners en andere bestuurlijke partners kan worden gerealiseerd. Goed beleid is belangrijk, maar dat geldt temeer voor de balans tussen goed beleid met de financiën, investeringen en de benodigde menskracht. WN vindt dat Rijnland de noodzakelijke omslag sneller moet inzetten met de juiste middelen en de fractie hoopt daaraan een goede bijdrage te leveren. Mevrouw Stoop is zeer positief over de voortgang van het werk, het oppakken van nieuwe thema's en het volgen van de schema's en sluit zich wat de complimenten betreft aan bij de overige fracties. Er liggen veel belangrijke maatschappelijke thema's die in toenemende mate integraler worden. Zie de link tussen klimaatveranderingen en energieneutraliteit, bodemdaling, peilbeheer, ruimtelijke aanpassingen en biodiversiteit. Natuurterreinen hoopt van harte dat Rijnland de maximale vaart erin houdt wat betreft zuiveringsbeheer, waterkwaliteit en biodiversiteit. Vraag: hoe komt alles gezien deze integraliteit ook ruimtelijk bij elkaar? Mevrouw Stoop steunt dan ook het voorstel van mevrouw Corbey om eens een keer een panorama Rijnland te maken waarin de genoemde thema's kunnen worden ingepast. Wel mist Natuurterreinen in de besprekingen en stukken met name het langetermijnperspectief. Voor thema's als de zeespiegelstijging is 50 jaar zelfs krap terwijl bekend is dat de klimaatveranderingen tot grote verschuivingen zullen leiden (minder water in de grote rivieren; meer water in de kustgebieden en minder in het binnenland; clusterbuien in het binnenland e.d.). Rijnland moet zich nu al buigen over de kustverdediging op een termijn van 100-200 jaar en hoe er nu al gebouwd moet worden om dan niet in de problemen te komen. Vandaar dat Natuurterreinen vindt dat Rijnland zich vaker de vraag moet stellen of -als het beleid ongewijzigd wordt doorgezet- Rijnland nog wel bestaat over 765 jaar. De heer Démoed wil het college én de organisatie danken voor de stappen die er gemaakt zijn op het vlak van planning en control en begroten in de afgelopen jaren: 'een diepe buiging is dan ook op zijn plaats'. Voor het CDA is het maken van verbinding belangrijker dan ooit, terwijl op dit moment het fysieke ontmoeten onder druk staat door de corona-crisis. Voor de CDA-fractie is het belangrijk dat Rijnland niet alleen zegt wat het doet maar ook doet wat het zegt, daarbij doelend op de projecten en de investeringen. De afgesproken opdrachten waarvoor belasting wordt geheven moeten worden gerealiseerd. De fractie roept het college op om alle investeringen echt tot uitvoer te brengen. Er ligt een ambitieus programma waarbij het CDA voor de uitvoering de regionale economie wil betrekken, zoals eerder bepleit door de VVD. Er ligt een enorme uitdaging in het kader van de Omgevingswet en de veelheid vraagstukken waarmee het hoogheemraadschap wordt geconfronteerd. Rijnland kan op basis van het verleden zeker het voortouw nemen om het debat én de rol gezamenlijk met andere partijen op te pakken. Het CDA steunt het voorstel van de PvdA voor het panorama, maar vindt dat de VV zelf een	

VERSLAG	ACTIE
debat dient op te starten over de positie van het waterschap en de manier waarop het de verbinding kan maken naar alle inwoners en bedrijven om de maatschappelijke opgaven op te pakken. Rijnland kan volgens het CDA meer betekenen dat de gemiddelde overheid in dit gebied. Dus pleit het CDA ervoor om dit debat te starten, inclusief het voorstel over het panorama. Waterbewustzijn: het is anno 2020 ontstellend belangrijk om nieuwe verbindingen te zoeken met de nieuwe generatie Rijnlanders. De dijkgraaf zet zich hiervoor al actief in en het CDA komt met een motie die als aanmoediging dient te worden opgevat. De voorzitter gaat ervan uit dat de motie snel aan iBabs wordt toegevoegd. Titel motie : <i>Verbinding naar inwoners en bedrijven digitaal (waterbewustzijn 2.0)</i> Datum VV : <i>18 november 2020</i> Agendapunt : <i>6.01</i> Onderwerp : <i>Meerjarenperspectief 2021-2024/Programmabegroting 2021 (Algemene Beschouwingen)</i> <i>De Verenigde Vergadering van het Hoogheemraadschap van Rijnland, in vergadering bijeen ter behandeling van bovenvermeld onderwerp;</i> Constateernde dat: - <i>Waterbewustzijn een belangrijk speerpunt is uit het coalitie akkoord 2019-2023 van het Hoogheemraadschap van Rijnland;</i> - <i>De periode van COVID 19 meer dan eens duidelijk maakt dat nieuwe wegen nodig zijn in de communicatie tussen overheid en inwoners en andere stakeholders;</i> - <i>Het van groot belang is dat het waterbewustzijn ook wordt ontwikkeld bij de nieuwe generatie Rijnlanders zeker als je al 765 een begrip bent en wilt blijven;</i> - <i>Bij waterbewustzijn het verleden de sleutel is naar de toekomst;</i> - <i>Water belangrijker is ook met alle uitdagingen op het gebied van klimaat en duurzaamheid;</i> Overwegende dat: - <i>De digitalisering een grote vlucht neemt door de COVID 19 periode en de veranderde samenleving naar het nieuwe normaal;</i> - <i>Nieuwe generaties opgroeien met nieuwe interactieve digitale vormen van communicatie;</i> - <i>De inzet van waterbewustzijn aan moet sluiten bij deze ontwikkelingen in de samenleving;</i> - <i>Dat bewustwording noodzakelijk is om de opgaven van klimaat en duurzaamheid hoog op de agenda te plaatsen ook bij nieuwe generatie Rijnlanders;</i> - <i>Dat Rijnland een rijke historie heeft van 765 jaar polderbestuur en waterschap en daarmee een verbinding naar het cultureel erfgoed in het gebied wenselijk is zoals de gemalen, molens en andere kenmerkende objecten;</i> - <i>Dat hiervoor een nieuwe aanpak nodig is met een verbinding naar onderwijs (in de breedste zin van het woord) met digitale lespakketten en andere vormen van digitale participatie en uitwisseling bij projecten en opgaven;</i> Verzoeken het college: 1. <i>In de eerste helft van 2021 een voorstel aan de VV voor te leggen voor digitale vormen van instrumenten gericht op waterbewustzijn;</i> 2. <i>Een digitaal water café/platform daar onderdeel van de te laten zijn;</i> 3. <i>Zo nodig een voorstel te doen voor inzet van incidentele middelen om deze impuls richting waterbewustzijn 2.0 vorm te geven;</i> 4. <i>Daarin speciale aandacht te besteden aan de aansluiting van nieuwe generaties van Rijnlanders;</i> 5. <i>De VV actief te betrekken bij de vormgeving van deze digitale aanpak van waterbewustzijn en ook te werken met digitale water ambassadeurs vanuit de VV;</i> <i>en gaan over tot de orde van de dag!</i> <i>J.J. Démoed (CDA)</i>	

	VERSLAG	ACTIE
	<i>J. De Mooij (CDA)</i> Hoogheemraad Kastelein zegt in reactie op de complimenten dat de begroting meer inzicht geeft en dat er meer nadruk is gelegd bij de vormgeving, grafieken, verbinding, doorklikmogelijkheden e.d. en hij zal de complimenten dan ook doorsluizen naar de medewerkers. Zorgen en uitdagingen: Rijnland houdt al vanaf het eerste begin rekening met maatschappelijke ontwikkelingen en doet dit ook anno 2020 heel nadrukkelijk. Men kan dit zien als zorg maar ook als uitdaging. Hij refereert naar het klimaat, biodiversiteit, circulaire economie, energieneutraliteit en grootschalige woningbouw. Allemaal een zorg maar tevens een uitdaging voor het hoogheemraadschap. De hoogheemraad kan zich vinden in de visie dat het een uitdaging is voor het waterschap om de maatschappelijke opgaven te verbinden met de kerntaken en vice versa. In de begroting wordt dit uitgangspunt ook benoemd in het voorwoord. In reactie op de kanttekeningen van de fractie A&B stelt de heer Kastelein dat Rijnland probeert te integreren: de heffingen zijn dus bedoeld om de kerntaken uit te voeren maar met een maatschappelijke blik, rekening houdend met de maatschappelijke opgave. De Unie van Waterschappen wil met de discussie over het belastingstelsel de visie ook up to date maken en de uitdagingen en de opgaven daarmee ook onder te brengen in het belastingstelsel. Het college heeft geprobeerd de door de VV aangebrachte kaders te integreren in de stukken. Dat is een goede ontwikkeling die de positie van de VV ook versterkt en D&H helpt omdat vooraf duidelijk is welke opdrachten kunnen worden verwacht en hoe daarmee om te gaan. Na afloop kan de VV controleren. Blauwe bril: het college spreekt in verband met de visie op klimaat over 'de blauwe lens'. Aan de VV is onlangs een eerste presentatie verzorgd en het is inderdaad de bedoeling dat deze in het voorjaar van 2021 panorama-beelden opleveren over de wensen in en van Rijnland; hoe om te gaan met de klimaatvisie en wat daarvan de consequenties zijn. Het is de bedoeling van beide portefeuillehouders, Van Steensel én Kastelein, om e.e.a. te lardereren met beelden. In 2021 zal volgens toezeggingen minder geld aan correctief en meer aan preventief onderhoud worden besteed. Deze omschakeling vergt het nodige. De organisatie probeert de bezuinigingen in kaart te brengen en die bij het midterm-review te presenteren. Tarieven en toekomst: het college deelt de opvattingen van de AWP en de directie werkt voor het midterm-review een scenario uit op basis van 2,0% in 2024 en 2025 in plaats van 5,3%. Dit zal niet zonder bezuinigingen kunnen. Oproep om afspraken waar te maken: ook het college wil toezeggingen nakomen. De investeringen in 2020 bleven onder de verwachtingen ten opzichte van de begroting. Voor 2021 zijn de investeringen gebaseerd op realistische verwachtingen en het bedrag is dan ook verlaagd naar € 84 miljoen. Het college zal alles doen om deze investeringen te realiseren. Hoogheemraad Van Steensel dankt de VV voor de complimenten, adviezen en suggesties. Het klopt: tot dusverre worden de plannings in het algemeen goed gehaald en de hoogheemraad gaat ook verder op de ingeslagen weg. Zij vindt het heel goed dat de VV meer kaders stelt en eerder bij het proces betrokken wil worden: 'Deze andere werkwijze past gewoon bij ons'. De Omgevingswet is uitgesteld en het digitale loket Rijnland ligt aardig op schema. Op 16 december komt dit onderwerp aan de orde en ontvangt de VV actuele informatie. Ook hoogheemraad Langeslag dankt de fracties voor de complimenten aan organisatie en bestuur en zegt dat ook het college deze onderstreept. Uit de bijdragen blijkt begrijpelijk een grote belangstelling voor bodemdaling en peilbeheer. Het bestaan van het hoogheemraadschap is verankerd in de Waterwet, inclusief de taakomschrijving. Hieraan kunnen de ingelanden een grote mate van rechtszekerheid ontleen en Rijnland dient hiermee dan ook rekening te houden bij het programmeren van de werkzaamheden. In het verlengde hiervan vindt het college samenwerking zeer belangrijk en wil zich dan ook een betrouwbare partner tonen. Dat vergt nadenken over samenwerkingsdoelen- en inzet, ook op de langere termijn en 'knipperlichten' is dan ook uit den boze. Rijnland heeft zeer veel ervaring met het vaststellen van peilbesluiten en de inrichting van watersystemen. En het waterschap heeft ook een aardig lange historie wat betreft bodemdaling. Al tien jaar geleden riep de PvdD op meer aandacht te besteden aan bodemdaling en vanaf dat moment zijn er ook lijnen uitgezet. De heer Langeslag heeft opgepikt dat de VV graag een inzicht wil hebben in wat er wat dat betreft inmiddels allemaal is gedaan en welke ruimte de VV heeft om desgewenst bij te sturen. Het college wil hierover graag in gesprek met de VV en komt op een later moment terug op dit onderwerp via de motie en de nota peilbeheer. Hoogheemraad Von Faber sluit zich aan bij zijn collega's uit het college wat de complimenten betreft. Het is verheugend dat de VV heeft opgemerkt dat het college niet alleen ambities heeft met de KRW en	

VERSLAG	ACTIE
biodiversiteit maar die ook oppakt, maar dat de VV vooral oproept om door te pakken. Wat volgens de heer Von Faber ook al gebeurt. In het voorjaar zal de VV het gevraagde plan met de nadere uitwerking van 'KRW-nota schoon water III' ontvangen en de signalen vanuit de VV (zorgen met betrekking tot haalbaarheid, vrees voor vertraging en bemensing) worden hierin nadrukkelijk meegenomen. Het actieplan biodiversiteit sluit aan bij de wens van de AWP ('niet duurder maar beter') omdat hierin staat dat Rijnland met vier pijlers verder wil: de rol pakken; deze borgen in beleid; samenwerking zoeken met anderen en communicatie verder uitwerken. Dus: de focus ligt niet alleen maar op meer geld erbij maar er is sprake van én, én en én. Het college heeft de door de AWP geuite zorgen dus al onderkend. Exoten: het zittende en vorige bestuur heeft steeds de ontwikkeling van exoten in het algemeen en de rivierkreeft in het bijzonder willen volgen (literatuurstudie e.d.). Maar de rivierkreeft plant zich dermate snel voort, dat het de bestuurlijke vragen feitelijk heeft ingehaald. De hoogheemraad deelt de zorgen van de VV en zegt toe dat hij deze zorgen waar mogelijk ook uitdraagt en zeker aansluiting zoekt bij alle eventuele pilots om de kreeft te bestrijden. Hoogheemraad Fierens uit haar dankbaarheid voor alle wijze, mooie en inspirerende woorden die zowel de medewerkers als het college zeker blij zullen stemmen. Corona heeft een grote impact op de organisatie, met name de buitendienst. De voorbereiding van werkzaamheden hebben hieronder zeker te lijden gehad, vandaar dat mevrouw Fierens grote bewondering heeft voor de wijze waarop medewerkers hiermee zijn omgegaan. Zij erkent dat er een spanningsveld bestaat tussen investeringen en de realisatie van de plannen maar dit heeft zeker haar grote aandacht. Verwijzend naar de inbreng van de VVD (de dynamiek van de omgeving, het samenwerken met ondernemers en diverse partners) ziet mevrouw Fierens als een grote opsteker. Rijnland participeert in diverse inspirerende clubs, RESSEN en verschillende waterketenoverleg en de hoogheemraad vindt dat hierdoor een zeer fraai netwerk ontstaat waarin partijen steeds beter op elkaar inspelen. Maar: er is ook sprake van bestuurlijke drukte. Wat dat betreft herkent zij de kanttekening van WN: wat is de rol van het waterschap en hoe dient het zich te profileren? Rijnland brengt kennis in en haalt kennis op en wil zichtbaar zijn maar de rol van water verandert ingrijpend: water is leidend geworden en speelt op vele fronten een belangrijke rol (ruimtelijke inrichting, het leven in de stad, hittestress e.d.). Soms kraakt en piept het en Rijnland beseft dat er nog een pad te gaan is met veel uitdagingen. In reactie op de oproep van de AWP om het hoofdkantoor energieneutraal te hebben aan het eind van de bestuursperiode, antwoordt de hoogheemraad dat het gebouw momenteel weer wordt doorgelicht (ook met het oog op het vele thuiswerken). Inclusief een update van de energiebesparing en het mogelijk overkappen van het parkeerterrein voor de plaatsing van zonnepanelen. Ook is het wachten op mogelijk nieuwe ideeën voor het gebouw van een innovatieplatform. Mevrouw Fierens vindt het waar het windmolens, grijs water, aquathermie betreft belangrijk dat zowel de provincie als het kabinet daarbij goed zijn aangehaakt. De politieke agenda's zijn nog niet optimaal op elkaar afgestemd. Zij roept de VV-leden op hun eigen politieke partijen op te roepen mee te werken om vergunningen sneller te verlenen om de doelen tijdiger te kunnen realiseren. Medicijnresten: er is hierover een motie aangenomen en er volgt nog een beslissing over een tweede medicijnrestenverwijderaar. Hoewel de hoogheemraad ook zelf een dergelijke installatie standaard zou willen bij elke awzi, wijst zij op het enorme kostenplaatje. Mogelijk is dat een suggestie voor het volgende college maar zij roept de ChristenUnie-SGP op om hiervoor steeds aandacht te vragen. Circulair: dit thema is door de COVID-19-uitbraak enigszins vertraagd maar er komt een concreet plan en bovendien wordt er al gewerkt om de duurzaamheid en circulariteit te integreren in de werkzaamheden. In reactie op de kanttekeningen van de PvdA stelt de voorzitter dat de voorgelegde besluiten inderdaad al aan kwaliteit hebben gewonnen, maar dat het college blijft werken aan verdere verbeteringen mede in het belang van een optimale besluitvorming door de VV. Binnenkort staat er een vervolgoverleg met een VV-delegatie over dit onderwerp op de rol. Diverse fracties hebben aandacht gevraagd voor het vergroten van het waterbewustzijn en de voorzitter dankt het CDA voor de ondersteunende motie. In de begroting is een aantal forse taakstellingen opgenomen om vooral de jeugd te bereiken, maar de coronacrisis gooit enigszins roet in het eten omdat hierdoor de bereikbaarheid via scholen wordt bemoeilijkt. Er wordt gekeken naar digitale alternatieven. Daarnaast lopen er acties die door de Unie zijn opgestart en waarbij waterschappen hebben aangesloten ('Waterbazen') en mensen wordt gewezen op hun eigen invloed met het oog op de grote uitdagingen die voor ons liggen. In Q4 2020 ontvangt de VV een toolkit waarmee de bestuursleden worden ondersteund voor eigen acties.	

VERSLAG	ACTIE
<i>Tweede termijn</i> Mevrouw Boomsma vindt dat Rijnland goede stappen zet in het verbinden van kerntaken met de maatschappelijke opgaven maar zij vindt de uitspraken van hoogheemraad Kastelein ('Een organisatie als Rijnland zet je niet zomaar in een ander spoor') en van hoogheemraad Langeslag ('De gebruikers van diensten van Rijnland willen rechtszekerheid voor de lange termijn') zorgelijk. Want, zo stelt de PvdD, 'de natuur heeft geen stem maar heeft wel belang bij de lange termijn'. Voorts moet Rijnland zich buigen over de vraag hoe het hoogheemraadschap wil gaan opereren in een dynamische wereld. Als het de organisatie moeite kost om de ontwikkelingen bij te houden 'moeten we daar juist wat aan doen'. Dus moet er worden nagedacht over de processen die ten grondslag liggen aan de wijze waarop Rijnland omgaat met die ontwikkelingen. Beschrijf de kerntaken, geef aan hoe Rijnland die uitvoert. Bij ontwikkelingen is er dan al een innovatieproces beschikbaar waarin de inhoud van de ontwikkelingen worden verkend en wat de effecten op de kerntaken kunnen zijn om vervolgens de beschrijving van de kerntaak aan te passen. Zo wordt Rijnland ook flexibeler. Rijnland gaat wat de PvdD hierin nog niet ver genoeg en kan ondanks de goede bedoelingen, nog niet instemmen met de begroting. De heer Blijleven heeft geen reactie gehad op zijn kanttekening over de oeverbeschermingen. Los daarvan: complimenten. De heer Schols steunt de inspanningen om meer nadruk te leggen op social media. 50PLUS is voor technologische ontwikkelingen maar blijft op het standpunt staan dat Rijnland niet voor de vloot uit moet gaan varen. 50PLUS zal, zoals ook verzocht door hoogheemraad Fierens, de landelijke fractie benaderen voor de genoemde onderwerpen. De fractie stemt in met de begroting. Mevrouw Corbey stelt voor om een bijeenkomst -vervolg op IJmuiden- te beleggen tussen VV en DB om samen te overleggen over onderwerpen als: wat wil de VV, wat ziet de VV als haar hoofdtaken en wat niet, hoe functioneert de VV. Panorama Nederland/De Blauwe Lens (Bril): mevrouw Corbey vond de beantwoording van hoogheemraad Kastelein (het denkmodel Blauwe Bril) niet echt toekomstgericht en eerder beperkend. Zij wil dat er open en breed gekeken wordt naar de toekomst van het werkgebied en vindt een Panorama Nederland met een blik op de situatie over 100 jaar aanzienlijk inspirerender. Vandaar dat zij haar verzoek om de exercitie breder, dus toch via het Panorama te doorlopen en daarbij diverse partners en inwoners te betrekken én niet via De Blauwe Lens. Hiermee kan ook het waterbewustzijn worden vergroot. Achterblijvende investeringen: de fractie oppert om een tijdelijke klankbordgroep op te richten om na te gaan hoe deze kunnen worden vlot getrokken. Deze groep zou voor de VV in kaart kunnen brengen welke structurele oplossingen denkbaar zijn. De heer Van der Plas is bereid om aan te schuiven bij deze klankbordgroep en verwijst naar zijn eigen vraag over een planning van de projecten. Voorts herhaalt hij zijn nog niet beantwoorde vraag over de verlaging van de schulddispositie en verzoek voor een plan. De ChristenUnie-SGP herhaalt dat de schuldenberg niet moet worden doorgeschoven naar de volgende generaties omdat die ook al geconfronteerd worden met de vergrijzing. De fractie zou ermee kunnen leven als het percentage naar 4% gaat mits de 2% echt wordt aangewend voor de schuldenreductie. De heer Knapp is blij met de reactie van het college over de kaderstellende rol van de VV en dat men de VV bij de midterm gaat informeren over zowel wat de € 40 miljoen aan investeringen daadwerkelijk opleveren als de achterblijvende realisatie. Ook de VVD ziet een klein tijdelijk denkgroepje wel zitten maar stelt dat er al een goede D&H-notitie ligt over de sturing op beheersmaatregelen. De VVD acht de midterm een prima moment om deze notitie te bespreken. Het denkgroepje kan hierin mogelijk een rol spelen. De VVD schaart zich achter het voorstel 'Panorama Nederland' maar het is wel essentieel dat de bespreking concreet wordt gehouden (wat is de rol van de VV, wat zijn de juridische verplichtingen, wat zijn de kerntaken) en niet verzandt in 'alleen maar interessante en mooie plaatjes'. De heer Van Geest sluit zich aan bij de VVD-opmerkingen over de midterm-review. Ook de AWP wil op dat moment het eigen functioneren van de VV bespreken (plus aanverwante onderwerpen). Maar dit overleg dient wel te worden belegd zodra de VV weer 'fysiek' kan vergaderen. De AWP ondersteunt voorts het pleidooi van de PvdD om procesmatiger om te gaan met nieuwe ontwikkelingen. Dit heeft een behoorlijke impact op de strategie van de hele onderneming. Tevens is de AWP blij dat het college bereid is om de rekenkundige 5.3% terug te brengen naar een maximum van 2% hoewel dit tot bezuinigingen zal leiden. Overigens zijn bezuinigingen bij Rijnland de laatste jaren, in tegenstelling tot de meeste andere overheden, amper aan bod geweest. Het hoogheemraadschap bleef investeren, maar daardoor kan een zekere luiheid ontstaan 'want er is altijd geld genoeg en als we er niet uitkomen dan vragen we meer belastingen'. De fractie kan zich vinden in het betoog van hoogheemraad Kastelein: het	

VERSLAG	ACTIE
is verstandig om de ambities voor de inhoud overeind te houden, maar het maximum aan heffingen omlaag te brengen. Mevrouw Dewkalie stemt in het de begroting en het MJP. WN steunt het voorstel voor een tweede ronde IJmuiden (met het oog op corona kan die buiten). Tijdelijke klankbordgroep: WN ondersteunt deze suggestie. Mogelijk kan de opbrengst worden gebruikt in de aanloop naar de midterm. Procesmatige aanpak PvdD: net als de AWP ondersteunt WN deze voorstellen. Motie CDA: WN meent dat een aantal van de voorstellen al in de praktijk worden uitgevoerd (podcast, lespakketten, Waterbazen) en WN zou dan ook graag een overzicht ontvangen van alles wat al wordt gedaan en op de planning staan (digitaal én fysiek). Met een dergelijke toezegging vindt WN de motie overbodig. VV als ambassadeur: dat is de VV al. Zie de presentatie in Katwijk die gebruikt kan worden voor bijeenkomsten (die stilliggen in verband met de COVID-19-uitbraak). Mogelijk is het dus zinnig om toch nog even na te denken over een betere invulling van het VV-ambassadeurschap. Graag meer info van de dijkgraaf over zijn nog wat schimmige suggestie. Panorama Nederland: mogelijk kan het ambassadeurschap (de zuilen) hiermee gecombineerd worden. Mevrouw Stoop steunt zowel de begroting als het MJP én de motie van het CDA over het waterbewustzijn. Verwijzend naar het betoog van de PvdD stelt zij, dat de discussie over langjarige zekerheden expliciet moet worden aangegaan zodat noodzakelijke bijstellingen van de koers tijdig en zorgvuldig kunnen worden doorgevoerd. Alles bij het oude laten leidt in een veranderende wereld volgens mevrouw Stoop juist tot onzekerheid. De heer Démoed stemt van harte in met de begroting en het MJP. Het CDA kan zich vinden in de suggestie om vanuit de VV een 'klein slimme werkgroepje' te formeren. Hierin kan zowel worden nagedacht over de door de PvdA gedane suggesties (op de inhoud en opgaven gebaseerd) als over het positievraagstuk (wat zijn wij dan als Rijnland) en de kanttekeningen van de VVD over de investeringen en de midterm-review. CDA-motie: de fractie wil hiermee beslist niet de indruk wekken dat er op het terrein van waterbewustzijn niets zou gebeuren. Er gebeurt juist heel veel. Het CDA heeft begrip voor het verzoek van WN voor een overzicht, maar de fractie vindt dat de tijd rijp is om digitaal als fysiek nog nieuwe wegen te bewandelen om de verbinding met bewoners en bedrijven te realiseren. De motie is dus een aanmoediging. Hoogheemraad Kastelein betreurt het dat de PvdD nog niet kan instemmen met de begroting. Hij begrijpt de kanttekeningen van de fractie over de samenhang van maatschappelijke opgaven en de kernprocessen: het gaat niet alleen om de inhoud maar ook om de processen. Hij gaat ervan uit dat de SAD de suggesties van de PvdD over het integreren in de werkorganisatie meeneemt. Schuldenreductie: aan het begin van deze bestuursperiode is nagedacht over de beheersing van de schulden en is afgesproken om een geringer deel van de personele lasten te activeren wat tot beperking van schulden leidt. Maar afgaande op de ontwikkeling van de schulden, zijn de investeringen de komende jaren fors en zal de schuldenlast stijgen (met name door twee enorme projecten: Haarlem-Waarderpolder ad € 120 miljoen en Zwanenburg). Het college heeft de ambitie om de schulden te beheersen maar verlaging is niet reëel gezien de investeringen. De doelstelling (maximaal 300% in 2027) blijft in stand. Vraag PvdA 'Is de blauwe lens ook wel genoeg toekomstgericht?': het is een uitdaging. Deze kan nog wel wat worden scherper gesteld of dieper. Voorstel: we vervolgen het traject met de blauwe lens waarbij de kanttekeningen van de PvdA worden meegenomen. Indien men na afloop alsnog behoefte heeft aan een blauwe bril, kan die discussie worden gevoerd. Klankbordgroepje investeringen: de oproep van de PvdA sluit eigenlijk aan bij een eerdere oproep van de fractie A&B in de laatste commissie. Daarin riep de heer Blijleven op vanuit de VV een klankbordgroep op te zetten om meer kennis te vergaren over investeringen, SSK-ramingen e.d. De hoogheemraad vindt dat deze klankbordgroep voor beide onderwerpen kan worden ingezet en hij komt binnenkort met een voorstel in D&H. De VV zal vervolgens om een delegatie worden gevraagd. Hoogheemraad Kastelein benadrukt dat de organisatie in deze corona-tijd verre van achterover leunt of 'lui is'. Hij erkent dat het nooit hoeven te bezuinigen tot bepaalde risico's kan leiden, maar hij zou nimmer een relatie willen leggen met 'luiheid'. Hoogheemraad Van Steensel stelt de VV gerust: het college is zich terdege bewust van de vele veranderingen, de nieuwe en andere beschikbare hulpmiddelen (digitale transformatie en trainingsprogramma's). Functie-eisen voor nieuwe medewerkers worden aangepast en er is ook ruimte voor een recruiter die zich hiermee specifiek bezighoudt. In antwoord op vragen over de oeververdedigingen antwoordt hoogheemraad Langeslag dat dit onderwerp in twee delen is gesplitst: 1. Een inventarisatie van oeververdedigingen in Rijnland, de staat	

	VERSLAG	ACTIE
	en de onderhoudsbehoefte, het eigendom en wie er dient te betalen voor onderhoud c.q. vervanging. 2. De schade aan keringen en oevers: tijdens het overleg in Sassenheim is afgesproken dat met de betrokken partijen nader wordt overlegd over de benodigde aanpak. Binnenkort wordt de afspraak vastgeprikt en de hoogheemraad zegt toe dat hij de VV op de hoogte zal houden. Toezegging. De voorzitter zegt toe dat hij een overzicht zal laten opstellen over wat Rijnland allemaal al doet in het kader van waterbewustzijn. In december ontvangt de VV de toegezegde toolkit met mogelijkheden voor de VV voor een eigen bijdrage aan het uitventen van het waterbewustzijn. Daarnaast roept de voorzitter iedereen op, om ook zelf na te denken wat er nog meer mogelijk is en wat er nog meer moet gebeuren. Hij stelt voor om over dit onderwerp in 2021 verder door te praten. Toezegging. Ook de voorzitter zou graag een tweede sessie à la IJmuiden organiseren met de VV, maar momenteel is het fysiek bij elkaar komen met een grote groep niet toegestaan noch wijs 'maar het is even niet anders'. Hij neemt de suggestie om nader met elkaar door te praten over de genoemde onderwerpen wel mee (waar staan we als VV na twee jaar, hoe verkeren we met elkaar qua inhoud en vorm e.d.). Toezegging. Mevrouw Stoop wijst erop dat natuurorganisaties aanzienlijke schade lijden en zij zou graag zien dat ook zij betrokken worden bij het overleg. Hoogheemraad Langeslag zegt dit toe. Toezegging. Mevrouw Boomsma reageert nog even op de beantwoording door de hoogheemraad: zij vindt het niet helemaal terecht om waar het wendbaarheid betreft meteen door te verwijzen naar de ambtelijke organisatie. Immers: wendbaarheid is ook een bestuurlijke keuze: 'Als je doet wat je altijd deed, dan krijg je wat je altijd kreeg'. De voorzitter vraagt mevrouw Boomsma daarop, of de PvdD al dan niet kan instemmen met de begroting. Mevrouw Boomsma zegt dat haar fractie niet instemt met de begroting. Hierop concludeert de voorzitter dat de overige fracties instemmen met de begroting en het MJP. De heer Schols vraagt of de motie van het CDA ook niet bij dit agendapunt moet worden behandeld. De voorzitter meent dat volgens het reglement van orde amendementen vóór het besluit en moties na besluiten aan bod komen. Hierop stelt hij de motie van het CDA aan de orde (zie IBabs) en constateert dat deze unaniem wordt aangenomen.	
6.02	Kredietvoorstellen bij begroting 2021 De heer Revet memoreert de behandeling in de commissie. Er werd de indruk gewekt dat er al zou zijn aanbesteed. Zijn vragen zijn weliswaar beantwoord, maar zijns inziens niet afdoende. De voorzitter stelt voor om deze vragen of buiten de VV nog even te bespreken met de hoogheemraad dan wel om deze nogmaals aan de orde te stellen in de volgende commissie. Kern: er wordt geen geld onrechtmatig uitgegeven. De voorzitter concludeert vervolgens dat de kredietvoorstellen met algemene stemmen worden goedgekeurd.	
6.03	Nota peilbeheer Mevrouw Corbey is zeer tevreden met deze nota, hoewel klimaat als afweging wel wat ontbreekt, tot haar spijt. Zij vindt dat de in het Klimaatakkoord vermelde emissies uit landgebruik ook door de VV als afweging moeten worden meegenomen. Het ingediende VVD-PvdA-amendement is er niet op gericht om klimaat als de maat aller dingen te gaan beschouwen in dit stadium maar het dient wel als afweging te worden meegenomen bij discussies over het beperken van broeikasgassen en de mate van drooglegging. Mevrouw Corbey hoopt dan ook dat het amendement op steun kan rekenen. <i>Amendement nota peilbeheer:</i> Besluit 2: De nota vast te stellen met de volgende aanvullingen: 1. Onder paragraaf 1.1 regel 3: om aan te sluiten op de huidige wet- en regelgeving en het klimaatakkoord 2. Onder 2.2: toevoegen: -voorkomen of verminderen van broeikasgasemissies waar redelijkerwijs mogelijk 3. 3.2. titel: toevoegen: ondersteunen, maar rekening houden met ecologische waarden en met de klimaatopgave 4. 3.3: voor het eerste bolletje: wordt een maatwerkafweging toegepast die rekening houdt met bodemdaling, evenals met de	

VERSLAG	ACTIE
noodzaak om broeikasgasemissies zoveel mogelijk te voorkomen 5. 4.2 onder de kop peilafweging: aan het eind eerste zin toevoegen: en met de mogelijkheden emissies terug te brengen en bodemdaling tegen te gaan 6. 6.1 boven tabel: met behulp van de Watersnoodsystematiek, zoveel mogelijk rekening houdend met de klimaatopgave, bodemdaling en ecologische waarden. Toelichting: De nota peilbeheer is belangrijke en goede actualisatie van het kader rondom peilbeheer. Niettemin zijn bovenstaande aanvullingen nuttig om de volgende redenen: • Niet alles kan overal binnen het watersysteem. Het faciliteren van functies blijft voorop staan, maar enige begrenzing door klimaatopgaven, bodemdaling en ecologische waarden explicieter te benoemen is gewenst. • Emissies van landgebruik worden binnenkort meegeteld – de veenweide gebieden staan volop in de belangstelling • De amendementen zijn in lijn met het Klimaatakkoord en met het Coalitieakkoord “Water raakt ons”. (o.a. maatschappelijke opgaven meenemen) Dorette Corbey, PvdA Bas Knapp, VVD De heer Van der Kaap vindt de nota teleurstellend. Het is teleurstellend dat het landgebruik leidend blijft waardoor het peil de functie ook blijft volgen. Het is ook teleurstellend dat het hoogheemraadschap ongewenste functies blijft faciliteren, dat het herstel van natuur (dat ander landgebruik vergt en ander peilbeheer) niet wordt gerealiseerd. De PvdD steunt het amendement al betekent dit dat iets wat slecht is, iets minder slecht wordt. Desondanks stemt de fractie tegen de nota Peilbeheer. Mevrouw Dewkalie zegt dat dit onderwerp erg belangrijk is voor WN. Ze verwijst naar het coalitieakkoord waarin is afgesproken ‘om de zoektocht naar alternatieven aan te gaan wanneer het gaat om het faciliteren van peilen voor functies die niet meer doelmatig zijn en we zetten dit door’. Maar de nota gaat uit van ‘peil volgt functie’ en niet van ‘functie volgt peil’. WN neemt vervolgens de VV mee in hun ‘droom peilnota’. Deze staat geheel in het teken van de aanpak van de bodemdaling. Niet een nieuw verschijnsel, maar de aanpak is urgenter dan ooit (scheefzakkende huizen, verzakkende infrastructuur, uitstoot van Co2, verslechtering waterkwaliteit, onomkeerbare verdroging van de bodem, verlies van bodemleven). Bodemdaling leidt ook tot steeds hogere kosten, die aanzienlijk hoger uitkomen dan de landbouwbaten. De problematiek doet zich gelden in de landbouw maar ook in de stad. Rijnland moet een leidende rol spelen bij de aanpak van dit complexe probleem. De beste methode om bodemdaling optimaal te stoppen is een rem op de sterke ontwatering en WN vindt dan ook dat de functie het peil moet gaan volgen. Het is onvermijdelijk dat het huidige gebruik van de veengronden moet veranderen. Tegelijkertijd wil WN het veenweidelandschap behouden, dus is een transitie van de huidige landbouw naar een natuur-inclusieve, natte, landbouw noodzakelijk. Dus pleit WN voor een hoger waterpeil in deze gebieden vanuit een stevig partnerschap met duurzame agrarische ondernemers. In de droomnota van WN wordt een trendbreuk gerealiseerd wat tot een historische verandering zal leiden. De fractie wil dat Rijnland zich maximaal inzet voor een duurzaam landgebruik waarbij onder nattere omstandigheden agrarische, rendabele, bedrijfsvoering mogelijk is. WN ziet boeren nadrukkelijk als partners en daarin voorziet de WN-nota. De fractie beseft terdege dat niet de hele agrarische sector de visie van WN zal steunen. Toch steunt de fractie Ongebouwd deze trendbreuk, ondanks de uiterst kleine marges in de sector en de veranderingen en investeringen die deze vergt van agrarische ondernemers. WN zwaait de fractie Ongebouwd lof toe omdat deze niet wegstijgt en agrariërs stimuleert om verder in beweging te komen. Niets doen leidt tot niets, terwijl de bedrijfsvoering moet worden aangepast aan de nattere omstandigheden. WN is ervan overtuigd dat agrariërs dat risico niet willen lopen. ‘WN steunt onze historische peilnota van harte omdat WN het cruciaal vindt om met elkaar op deze thema’s in beweging te komen en alleen dan kunnen we snelheid maken en impact realiseren en juist door ons te richten en verbinden aan voorlopers, krijgen we achterblijvers mee’. De heer Van der Poel kwalificeert de nota van WN inderdaad als een ‘droomnota’ maar de fractie stemt in met de voorliggende nota van het college. Hij vindt het niet verstandig dat WN op voorhand zaken wettelijk wil regelen en hij verwijst naar de wettelijke kaders, die hij wil volgen. Wel is de A&B-fractie het eens met WN dat er samen met agrariërs gezocht moet worden naar oplossingen. Maar de fractie wil niet op voorhand wettelijk vastleggen dat er sprake is van andere functies. De VV wacht nog op antwoorden van de provincie op vragen over het wettelijke kader en de provincienota. Amendement: de	

VERSLAG	ACTIE
fractie kan niet instemmen met alle onderdelen. Punt 1 is akkoord. Punt 2 is evenmin een probleem, maar de fractie wil een beperking tot de bodemdaling om verdere uitvoering van Rijnland niet in de weg te zitten (zoals baggeren). Met de overige punten van het amendement kan A&B niet instemmen. Mevrouw Stoop karakteriseert de nota als een zeer beleidsrijke nota waarin veel thema's samenkomen en die tevens is geactualiseerd. Een verdere aanscherping is wenselijk, vandaar dat Natuurterreinen de motie Corbey-Knapp ondersteunt. Bij het nieuwe beleid zijn meerdere partijen, waaronder de provincie, betrokken. Een goede uitvoering van het beleid is wezenlijk. Mevrouw Stoop memoreert de drie uitermate droge voorjaren op rij. De weidevogels hebben hier aantoonbaar onder geleden en bij de start van het weidevogelseizoen ontstond bij boeren de behoefte aan vernatting van hun land en een hoger waterpeil. In het werkgebied van AVG volstaan in die gevallen een paar telefoontjes om het waterpeil lokaal aan te passen, maar naar horen zeggen vinden boeren in het Rijnlandse dat ze 'er erg moeilijk doorheen komen'. Dat de bestaande contacten tekortschieten. Verzoek aan de hoogheemraad: kan er geen aanspreekpunt worden aangesteld zodat een verzoek dat binnen het peilbesluit valt, simpel kan worden opgepakt? Ook mevrouw Stoop vindt het tijd dat Rijnland zich gaat verdiepen in de gevolgen van klimaatverandering en bodemdaling en stelt dan ook een bezoek door de VV voor aan het veenweide-innovatiecentrum Zichtveld waar een hoogwaterboerderij wordt gerealiseerd (kan grotendeels buiten coronaproof plaatsvinden). De heer Démoed vindt het positief dat bij het opstellen van peilbesluiten veel aandacht wordt besteed aan participatie met de gebruikers. Deze procedure werpt zijn vruchten af want er is zelden reden voor discussie. Er is ook maatwerk vereist en dat aspect komt duidelijk in de nota naar voren. Het CDA kan ermee instemmen omdat deze ook voor de komende jaren goed bruikbaar is. Amendement: het CDA kan ermee instemmen om de aanvullende thema's/verschillende beslispunten toe te voegen maar de fractie vindt het wel nodig om van elkaar te weten wat men daarvan verwacht en hoe er praktisch mee wordt omgegaan aan de hand van casuïstiek. Hij wil voorkomen dat men elkaar op eventuele tegenvallende resultaten gaat afrekenen aan de hand van dit amendement. De heer Démoed is benieuwd naar de visie van mevrouw Corbey en hoogheemraad Langeslag dienaangaande. De heer Knapp stemt in met de nota peilbeheer en de nota van beantwoording zienswijze. De fracties hebben niet allemaal hetzelfde standpunt maar het is positief dat de nota maatwerk mogelijk maakt. In de doelstellingen wordt niet alleen uitgegaan van 'peil volgt functie' maar er worden ook andere aspecten nagestreefd. De VVD en PvdA hebben samen een amendement ingediend, maar daarnaast zal de VVD een motie indienen die goed lijkt aan te sluiten bij de diverse wensen. Het Rijk maakt middelen vrij om door middel van peilbeheer een bijdrage te leveren aan CO₂-reductie in de veenweidegebieden en de motie roept het college op om in aanloop naar het WBP 6 de voortgang inzichtelijk te maken en deze te verbinden aan de werkzaamheden op het gebied van peilbeheer. De heer Knapp roept het college op de VV hierbij te betrekken en de discussie te verdiepen. Motie Veenweidegebieden <i>De Verenigde Vergadering van het Hoogheemraadschap van Rijnland in vergadering bijeen op woensdag 18 november 2020,</i> <i>Constaterende dat:</i> - <i>Op 21 juli in hotel Het Haagse Schouw een bijeenkomst is georganiseerd over het peilbeheer;</i> <i>Overwegende dat:</i> - <i>Het rijk en de provincies samen met landbouw- en natuurorganisaties, waterschappen en gemeenten de problematiek in veenweidegebieden gaan aanpakken;</i> - <i>Het ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV) daartoe 100 miljoen euro beschikbaar heeft gesteld in het kader van het klimaatakkoord (o.a. CO₂-reductie);</i> - <i>Rijnland hierin derhalve ook een rol zal spelen en het wenselijk is zo snel mogelijk een debat te voeren over de rol die Rijnland hierin wenst te spelen en welke uitgangspunten daarbij worden gehanteerd;</i> <i>Roopt het college op:</i> - <i>Aan de VV de komende maanden inzichtelijk te maken op welke wijzen Rijnland met deze problematiek aan de slag is gegaan (voortgang), zodat hierover in aanloop naar WBP 6 een discussie gevoerd kan worden;</i> - <i>Hierin te betrekken hoe deze problematiek zich verhoudt tot de taken van Rijnland;</i> - <i>Hierin uitdrukkelijk ook de door het ministerie van LNV / Provincie Zuid-Holland beschikbaar gestelde middelen te betrekken en andere financieringsinstrumenten;</i> <i>En gaat over tot de orde van de dag.</i> <i>J.B. Knapp (VVD)</i> <i>D.J.M. Corbey (PvdA)</i>	

VERSLAG	ACTIE
De heer Schols stemt in met de motie peilbeheer maar vindt het wel vervelend dat moties en amendementen op een dermate laat tijdstip worden ingediend, dat goed overleg met de fractie moeilijk is. 50PLUS vindt het amendement overbodig, verwijzend de volgende passage in de nota: <i>‘Bij de peilkeuze moet een afweging worden gemaakt waarbij alle relevante, soms conflicterende, belangen bestuurlijk worden meegewogen.’</i> De fractie sluit zich aan bij de inbreng van de heer Démoed die wees op het risico dat men zichzelf met allerlei toevoegingen (ongewild) in een wurggreep neemt. De fractie staat wel sympathiek ten opzichte van de motie. De heer Van der Plas steunt de nota peilbeheer in deze vorm maar deelt de visie van het CDA. De ChristenUnie-SGP kan zich niet vinden in de opmerking: ‘Peil volgt functie, maar soms ook niet’. Dit terwijl er is afgesproken dat peil functie volgt en dat men zich -indien men hiervan wenst af te stappen- moet verstaan met de provincie Zuid-Holland. De fractie kan evenmin akkoord gaan met de motie veenweidegebieden omdat het coalitieprogramma afdoende is: de heer Van der Plas vindt het lastig als daaraan steeds maar stukjes worden toegevoegd. Bovendien worden de ambtenaren hierdoor extra belast maar bovenal, wat is de meerwaarde. Mevrouw Dewkalie dient een amendement in bij paragraaf 3.3, laatste bullet. WN wil de volgende zin laten vervallen: <i>‘Als de beperkte drooglegging tot onevenredige beperkingen leidt voor de functies wordt in de regel maximaal de bodemdaling sinds het voorgaande peilbesluit geïndexeerd.’</i> Amendement De Verenigde Vergadering van het Hoogheemraadschap van Rijnland; in vergadering bijeen op 18 november 2020; wijzigd het VV-besluit met betrekking tot de Nota Peilbeheer als volgt: Het eerste beslispunt. 1. De Nota peilbeheer vast te stellen Wordt gewijzigd in: 1. De Nota Peilbeheer vast te stellen met dien verstande dat in paragraaf 3.3 de laatste bullet met de tekst: <i>Als de beperkte drooglegging tot onevenredige beperkingen leidt voor de functies wordt in de regel maximaal de bodemdaling sinds het voorgaande peilbesluit geïndexeerd.</i> komt te vervallen. En gaat over tot de orde van de dag. S. Dewkalie De voorzitter vindt het zeer positief dat er in de VV relevante discussies worden gevoerd, maar wijst de VV wel op de nog te bespreken andere agendapunten die ook de nodige tijd vergen én verdienen. Hij roept iedereen dan ook op tot gepaste terughoudendheid. Hoogheemraad Langeslag beklemtoont dat er een update van een nota voorligt die door de organisatie wordt gebruikt om peilbesluiten en watergebiedsplannen voor te bereiden. Ervaringen en ontwikkelingen van zowel de binnen- als de buitenwacht vormen de basis. De nota heeft duidelijk aan kwaliteit gewonnen: peilbesluiten worden op basis van bredere afwegingen voorgesteld. Zo wordt bijvoorbeeld aangegeven dat in de veenweidegebieden niet langer een drooglegging van meer dan 60 cm zal worden toegepast. De heer Langeslag zegt dat men uiteraard met de provincie in gesprek kan gaan over de discussie ‘peil volgt functie’ of vice versa maar omdat dit mogelijk ook gevolgen heeft voor de wet, zal ook het Rijk hierbij betrokken moeten worden. Of deze nota het meest geschikte moment is, waagt hij te betwijfelen. Er volgt nog een traject BOB Bodemdaling. De hoogheemraad adviseert de VV om deze discussie niet te koppelen aan de voorliggende nota, maar op een ander moment te voeren (BOB Bodemdaling, midterm review, dan wel tijdens een separate sessie). Op basis van de zienswijzen is een aantal wijzigingen in de nota aangebracht. Amendement: het toevoegen van het Klimaatakkoord is geen enkel probleem. Men kan zelfs overwegen om de nota Biodiversiteit of de nota van het Deltaprogramma erbij te betrekken (beide kaders worden meegenomen bij de afweging van peilbesluiten). Veel punten uit het amendement vindt de heer Langeslag overbodig en deze leiden af van de intentie van de paragrafen. Amendement WN: de hoogheemraad veronderstelde dat de pijn zat in de mogelijk verkeerde uitleg van de zinsnede in de regel. Wat de heer Langeslag zich kan voorstellen. Hij vindt het dan ook geen probleem om die paar woorden te schrappen, maar wil het overige punt handhaven (als rechtszekerheid). Motie veenweidegebieden: op dit moment worden de voorbereidingen	

VERSLAG	ACTIE
getroffen voor de BOB Bodemdaling. Hij kan zich voorstellen dat de motie in dat kader wordt meegenomen in de motie voor de beeldvormende fase. De nota kan mogelijk op een eerder moment ter beschikking worden gesteld. Het Rijk verdeelt de klimaatgelden over de provincies die deze gelden toewijzen. Rijnland kan een wenselijkste indienen en zal proberen zoveel mogelijk middelen binnen te halen, maar gaat er niet over. De primaire focus van de provincie ligt wat bodemdaling/CO₂ betreft op de Krimpenerwaard. De voorzitter vraagt hierop hoogheemraad Langeslag naar een verdere verduidelijking van zijn standpunt over zowel motie als amendement en vraagt of het klopt dat hij alleen de woorden ‘in de regel’ wil schrappen: ‘Als de beperkte drooglegging tot onevenredige beperkingen leidt voor de functies wordt in de regel maximaal de bodemdaling sinds het voorgaande peilbesluit geïndexeerd.’ Tevens vraagt hij of de indiener van het amendement, mevrouw Dewkalie, hiermee akkoord zou kunnen gaan. Mevrouw Dewkalie handhaaft de oorspronkelijke tekst van haar motie. Als deze woorden worden geschrapt, versterkt de passage juist datgene wat WN juist niet wil. Het gaat WN met name om de onevenredige beperkingen. Hoogheemraad Langeslag acht de motie overbodig omdat deze al bij de bespreking van het BOB Bodemdaling wordt betrokken. Bij de voorbereiding zal in de geest van de motie worden gehandeld. Wat dat betreft vindt hij het dus geen probleem als de motie zou worden aangenomen maar hij voegt daar wel een ‘winstwaarschuwing’ aan toe wat betreft de financiële paragraaf. Het verzamelamendement: de hoogheemraad stemt ermee in als het Klimaatakkoord wordt toegevoegd omdat deze actuele ontwikkeling door Rijnland al wordt meegenomen in het traject. De overige voorstellen (amendement en motie) worden door de portefeuillehouder ontraden. De voorzitter vat samen: de portefeuillehouder neemt het eerste verzamelamendement over, maar hij ontraadt de overige: motie veenweidegebieden acht de hoogheemraad overbodig, maar deze wordt door hem niet ontraden; het amendement van WN wordt door hoogheemraad ontraden. De heer Knapp trekt na de toezegging van de hoogheemraad dat hij de strekking overneemt, zijn motie in. De voorzitter dankt de heer Knapp voor diens ‘charmante oplossing’. Mevrouw Corbey wil de klimaatopgave op een milde wijze verbinden aan de kerntaken van Rijnland en stelt vervolgens de heren Démoed en Van der Plas gerust: het is geenszins haar intentie om elkaar op basis van nota’s de maat te gaan nemen. Wel vindt zij het belangrijk dat in nota’s uitgangspunten worden opgenomen die de aanzet kunnen zijn voor cultuurverandering op termijn. Maar een nota is geen geschreven wet. Zij is van harte bereid om de tekst van de nota én de toelichting met de VVD en de hoogheemraad na te lopen op onwenselijke bewoordingen. Hoofdzaak is dat overeind blijft dat klimaat een afweging is bij het vaststellen van de peilen. De voorzitter wijst mevrouw Corbey erop, dat hij exacte teksten in stemming moet brengen. Zij heeft de keuze om het amendement om te zetten naar een motie. Maar over een amendement moet afgebakend (met de letterlijke tekst) worden gestemd. De heer Van der Kaap handhaaft de principiële bezwaren van de PvdD tegen het uitgangspunt, dat landgebruik leidend blijft. Dat gebruik heeft geleid tot een enorme achteruitgang van de biodiversiteit en het is grotendeels gestoeld op de exploitatie en de uitbuiting van dieren. Daarmee kan de PvdD nimmer instemmen. Mevrouw Dewkalie ondersteunt het amendement nota peilbeheer omdat dit leidt tot positieve verbeteringen. Het WN-amendement is toegevoegd aan IBabs. De heer Van der Poel steunt de nota peilbeheer en het amendement nota peilbeheer (toevoeging Klimaatakkoord). De andere punten zijn wij niet mee akkoord. Hij werpt de uitspraak als zouden de boeren de enorme teleurgang van de biodiversiteit veroorzaken verre van zich, want ook de sector zelf handelt op dit vlak zeer zorgvuldig. De fractie A&B is het niet eens met het amendement van WN (schrappen regel). Mevrouw Stoop wacht nog op antwoorden van hoogheemraad Langeslag en de reactie van mevrouw Corbey op het amendement. De heer Démoed is ook benieuwd naar de reactie van de PvdA op de toelichting door de voorzitter. Het CDA sluit zich aan bij de suggestie van mevrouw Corbey om samen te zoeken naar tekstverduidelijkingen. Het CDA kan zich niet vinden in het amendement van WN. De heer Schols steunt de nota peilbeheer. Het amendement van VVD en PvdA acht 50PLUS overbodig en de fractie kan zich niet vinden in het amendement van WN.	

VERSLAG	ACTIE
De heer Van der Plas zal het amendement van WN evenmin steunen. Desgevraagd gaat hoogheemraad Langeslag akkoord met het antwoord van de voorzitter op de vraag over de weidevogels (er wordt in de organisatie bekeken hoe e.e.a. kan worden verbeterd). De suggestie van mevrouw Stoop voor een bezoek aan het veenweide-innovatiecentrum past goed in de discussie over bodemdaling en wordt door de hoogheemraad overgenomen. Toezegging. Desgevraagd bevestigt mevrouw Corbey dat zij de tekst van haar motie niet zal aanpassen. Zij stelt een gesplitste stemming voor: 1. Over punt 1; 2. Daarna over de punten 2 t/m 6. Maar zij handhaaft haar bereidwilligheid om -mocht het amendement worden aangenomen- te kijken naar de precieze bewoordingen om misverstanden te voorkomen én te benadrukken dat het geenszins de intentie is 'om iemand met de nota om de oren te slaan'. De voorzitter concludeert, dat mevrouw Corbey met de aangepaste tekst van het amendement niet beoogt om daarmee een ander rechtsgevolg dan in de voorliggende nota is vermeld te creëren maar om een interne discussie én beweging te entameren. Mevrouw Corbey vindt dit een prima conclusie van haar intenties. hoogheemraad Langeslag stelt in reactie bereid te zijn deze afweging mee te nemen, op het moment dat er een peilbesluit voorligt. Maar hij is tegen het aanbrengen van wijzigingen in de nota omdat deze immers ook in deze vorm al de inspraakprocedure heeft doorlopen. De nota is een instrument voor de werkorganisatie en bij de behandeling van peilbesluiten kan worden bekeken of in voldoende mate de klimaatafweging is meegenomen. Daarnaast is het voornemen (zie de besluitnota) om de nota frequenter dan in het verleden te herzien en kunnen teksten op basis van ervaringen worden aangescherpt op de besproken onderwerpen. De voorzitter constateert dat mevrouw Corbey het amendement niet wenst om te zetten naar een motie. Dat betekent dat hij dit verzamelamendement in zeven tranches in stemming zal brengen. Mevrouw Corbey denkt dat twee stemmings (over punt 1 en daarna over 2 t/m 7) afdoende zijn. In reactie op hoogheemraad Langeslag wijst zij erop dat bij de nota peilbeheer de eerste keer geen gelegenheid bestond om amendementen in te dienen. Nu is die kans er wel. Zij vindt het door de heer Langeslag gehanteerde argument dat hierop al is ingesproken niet valide omdat men vooraf immers geen amendementen kón indienen. De heer Van Geest zegt dat hem meerdere signalen ter ore zijn gekomen uit de buitenwereld waaruit blijkt dat men de discussies over moties, amendementen en stukken (die al dan niet zijn ingediend) niet kan volgen. Hem zelf bekruipt dit gevoel ook in toenemende mate. Hij ziet het als een rechtstreeks gevolg van het digitaal vergaderen, maar roept op tot helderheid en het reglement van orde stipt na te leven en dus in stemming te brengen wat er is ingediend, zonder uitstapjes naar wijzigingen en amendementen. De voorzitter heeft weliswaar begrip voor deze oproep, maar benadrukt dat ingediende amendementen of moties gewoon in stemming komen en dat deze al (inclusief aanpassingen) digitaal kunnen worden ingezien via IBabs. Hij deelt de mening van de AWP dat de digitale omgeving het volgen van de beraadslagingen wat bemoeilijkt. <i>Stemming:</i> De voorzitter roept alle deelnemers op om bij deelname aan de vergadering, in beeld te komen c.q. zich anderszins te melden zodat er een rechtsgeldige stemming kan plaatsvinden. Terzijde: omdat portefeuillehouder Von Faber op dit moment de vergadering kortstondig had verlaten, was hij niet in de gelegenheid te stemmen. <i>Verzamelamendement</i> Punt 1: wordt aangenomen. De punten 2 t/m 6: 15 stemmen voor, 14 stemmen tegen. Aangenomen. Nota bene: op een later moment werd duidelijk dat hoogheemraad Van Steensel voornemens was geweest om vóór het complete amendement te stemmen. Zij stemde vóór punt 1 maar abusievelijk tegen de punten 2 t/m 6. Deze omissie heeft geen invloed op de uitkomst van de stemming en de stemming kan ook niet worden aangepast nadat deze eenmaal is afgesloten. <i>Amendement WN:</i> 13 stemmen voor, 16 stemmen tegen. Verworpen.	

	VERSLAG	ACTIE
	<i>De aldus gewijzigde nota peilbeheer</i> Mevrouw Dewkalie legt de volgende stemverklaring af. In het waterschap AGV is de WN-nota peilbeheer wel aangenomen, helaas volgt Rijnland niet. Het is dus wel degelijk mogelijk dat waterschappen volgens het geschetste droomscenario werken. Jammer, dat het WN-amendement is verworpen. Dit is voor WN dermate teleurstellend, dat de fractie tegen zal stemmen. De voorzitter constateert vervolgens dat er alleen de fracties van de PvdD en WN tegen stemmen en dat de gewijzigde nota derhalve is aanvaard.	
6.04	Biodiversiteit De voorzitter roept de fracties op zich in hun bijdrage bij de resterende agendapunten te beperken tot een bondige bijdrage omdat vrijwel alles uitputtend in de commissies is besproken én met het oog op de wens om de vergadering tijdig af te ronden. Voor de VVD valt een krachtige bestrijding van invasieve exoten ook onder biodiversiteit, aldus de heer Van Oeveren en hij roept hoogheemraad Von Faber op om op korte termijn met een plan te komen om deze exoten echt daadwerkelijk aan te pakken. De heer Schols deelt deze mening van de VVD maar stelt daarnaast dat biodiversiteit essentieel is voor de instandhouding van ecosystemen en een gezonde leefomgeving. Mevrouw Dewkalie kan zich vinden in het voorliggende besluit maar WN heeft wel enige zorgen over de financiering. Graag nog nadere uitleg over de financiering uit andere projecten en of een dergelijke overheveling ten koste gaat van die projecten. De heer Van Dunné sluit zich aan bij WN. Voorts is de PvdA geen voorstander van ‘the big five’: een te beladen term voor de grote vijf diersoorten in Afrika. Mevrouw Stoop is uitermate content met het actieplan voor de biodiversiteit. Er is veel winst te behalen met ander beheer. In Natura 2000-gebieden loopt de natuurwaarde terug waarin waterbeheer een grote rol speelt. In Unieverband wordt gewerkt aan een Nat Natuurnetwerk Nederland (NNNN). Doet Rijnland mee? In de commissie is voorbijgegaan aan de terminologie ‘the big five’ maar nadien is er wel over gesproken in bredere kring (met deelname vanuit de VV) en men heeft een iets andere keuze gemaakt (de roodoogjuffer als waterjuffer in plaats van het lantaarntje; de grote ratelaar zal door een andere plant worden vervangen). Tevens werd geconcludeerd dat de benaming ‘the big five’ niets zegt over de status van de (algemene) soorten, hooguit iets over beheer, maar wel zal leiden tot communicatieproblemen zolang niet evident is wat men ermee beoogt. Het betreft immers slechts heel algemene soorten, bijvoorbeeld voor de basiskwaliteit én het zijn ook geen ‘big five’. Ze drukken ook geen ambitie uit in tegenstelling tot de groene glazenmaker, de blauwborst en de otter (die de HDRS schaaft onder de ‘big five’). Ook geeft de term niet aan dat het om bedreigde soorten zou gaan en het betreft evenmin de top vijf soorten die het meeste geld kosten (in dat geval zouden de muskratten, rivierkreeft, paling en watercrassula zijn genoemd). Het zijn evenmin soorten waar Rijnland mee zou kunnen pronken omdat zij het zo goed doen dankzij de inzet van het waterschap want zouden de trekvissen genoemd moeten worden. Kortom: Rijnland kan enerzijds beter over natuurbelieden praten (levende sloten, bloemrijke dijken, bloeiende zuiveringsterreinen en slootkanten). Termen waarbij iedereen zich een beeld kan vormen en niet over ‘the big five’ maar over ‘the small five’ of liever nog ‘small beautiful’ waarmee de algemene soorten recht wordt gedaan. Bovendien kunnen deze worden benut voor educatieve doeleinden maar neem er dan ook vooral meer dan vijf: dat is te beperkend. De heer Van der Kaap zegt dat de PvdD uitermate tevreden is met dit stuk. Maar in tegenstelling tot de VVD stelt de PvdD dat biodiversiteit juist ook bestaat uit het omarmen van exoten. Ecologen stellen ook dat invasieve soorten geen bedreiging zijn voor robuuste ecosystemen dus bestrijding is niet de weg. De PvdD pleit ervoor om de muskratten toe te voegen aan de ‘The big five’ omdat dit de meest bedreigde diersoort van Nederland is, die met uitroeiing wordt bedreigd. Ook zouden een aantal aansprekende soorten kunnen worden opgenomen, zoals de grutto en hazen en konijnen die sinds kort ook op de rode lijst zijn geplaatst. Het bewijs hoe bedroevend het gesteld is met de natuur in Nederland. Hoogheemraad Von Faber dankt de fracties voor de complimenten. Uitgangspunt voor ‘the big five’: deze dienen symbool te staan voor een habitat, moeten overal kunnen voorkomen én bovenal ze moeten geschikt zijn voor een communicatief doel. Vandaar dat de uit het overleg met Natuurterreinen voortgekomen aanpassingen zeer wel bruikbaar zijn. Voorts stelt hij dat woordentwisten over de benaming kunnen leiden tot oeverloze discussies vandaar dat hij hoopt dat de VV kan instemmen met	

	VERSLAG	ACTIE
	‘the small five’ of ‘the tiny five’ om deze soorten (met aanvullingen van mevrouw Stoop) die staan voor een habitat, te gaan inzetten voor communicatieve doeleinden. Rijnland kent een exotenbeleid met een meldingsformulier en een telefoonnummer. Na een melding wordt meteen krachtig actie ondernomen door schouw en aanpak. Voor de rivierkreeften ligt er al een krachtige aanpak, zij het op basis van theorievorming en literatuurstudies, maar het waterschap zit daar bovenop. Dat geldt ook voor de praktijkproeven. Hoogheemraad Van Steensel is daarnaast actief bezig met andere exoten (zie muskusrat). Vandaar het voorstel om dit actieplan vast te stellen en de twee soorten in te wisselen zoals voorgesteld door Natuurterreinen. De heer Von Faber is daarnaast bereid om met de VVD af te stemmen over de manieren waarop de aanpak van exoten nog beter zou kunnen c.q. moeten. De voorzitter oppert om het plan nu vast te stellen en op een later moment in de commissie terug te komen met de meest ideale communicatiestrategie. De heer Van Dunné is voor handhaving van vijf en de invulling van de soorten laat hij in het midden. Mevrouw Dewkalie adviseert om af te stappen van ‘the big five’ en ‘the small five’ maar over te stappen op ‘the great five’. De voorzitter handhaaft zijn voorstel. Mevrouw Stoop en hoogheemraad Von Faber vinden dit een prima voorstel. Daarop concludeert de voorzitter dat het actieplan wordt vastgesteld en dat in een volgende commissie wordt gesproken over de exacte communicatieve invulling.	
6.05	Vaststellen Kaderplan Bodemdaling Binnenstad en peilbesluit stadsboezem De heer Van Geest vindt het exceptioneel dat Rijnland voor het eerst in haar bestaan een polder gaat aanleggen midden in de stad. De AWP vindt het een uiterst riskant experiment. De risico's zijn niet goed uitgewerkt. Paalrot en dientengevolge schade aan huizen, ontstaan door de peilverlaging, is een onverzekerbaar risico. Mocht het waterschap ooit hiervoor aansprakelijk worden gesteld, dan loopt het dus enorme risico's. Dat geldt ook voor de vele op houten palen gefundeerde kades en bruggen in Gouda. Het besluit ontbeert een complete (maatschappelijke) kosten-batenanalyse. Alleen de schade door paalrot aan panden is berekend, dus is het uitgevoerde onderzoek niet volledig. Als het plan wordt doorgezet, zou het uitwerken van het compartiment pas over vijf leiden tot een kleine verlichting van de overlast terwijl een stapsgewijze aanpak veel beter zou zijn (per 10 cm in plaats van de 25 cm). Dit alternatief is sneller en goedkoper en leidt tot minder risico's. De AWP hoopt dan ook dat het voorliggende plan wordt ingeruild voor het alternatief. Mevrouw Corbey is benieuwd naar de reactie van de hoogheemraad op de brief van de Wateralliantie waarin een voorstel wordt gedaan dat veel lijkt op dat van de AWP. Punt 3 van de besluitnota bevat een passage over nadeelcompensatie, waar de PvdA in principe voor is als het schade aan bedrijven en particulieren betreft. In dit geval levert het plan ook veel voordelen op, vandaar de vraag, of de nadeelcompensatie echt nodig is. Wethouder Niezen rekent daar wel op. Maar de PvdA vindt dat de beoogde verkenning suggereert dat er ook een nadeelcompensatie geldt. De fractie roept op toch terughoudendheid en wil graag weten wat de precedentwerking is van deze compensatie. Ook bij peilverhogingen in veenweidegebieden kunnen agrariërs geneigd zijn om claims in te dienen: moeten zij ook allemaal worden gecompenseerd? De fractie wil de nadeelcompensatie los van Gouda laten onderzoeken (criteria) en daar op een later moment dan ook separaat over beslissen (en het nu te schrappen in het besluit) en apart te stemmen over punt 3. De heer Schols is het eens met zowel de PvdA als de AWP. 50PLUS heeft grote moeite met de nadeelcompensatie temeer daar Rijnland geen bevoegdheid heeft op basis van de Waterwet en dus ook niet aansprakelijk kan worden gesteld. De fractie vindt dat het experiment onvoldoende is bestudeerd en concludeert uit de bijdrage van wethouder Niezen dat er grote aannames zijn gemaakt bij de MKBA. De fractie is dus geen voorstander van het besluit. De heer Pardaan zegt als eerste dat de accu van zijn iPad vrijwel leeg is. Nadat hij zijn eerste zin is gestart, valt deze inderdaad uit en neemt de heer Van Oeveren het van hem over. De VVD is vóór het besluit maar heeft een vraag over de nadeelcompensatie. Het juridisch advies is duidelijk maar vergt wel een nadere uitleg van de hoogheemraad. Wat betekent het dat, hoewel Rijnland hiertoe niet verplicht is, het hoogheemraadschap toch bereid is om in bepaalde gevallen nadeelcompensatie te verstrekken: wanneer wel, wanneer niet?	

VERSLAG	ACTIE
Mevrouw Dewkalie vraagt of dit feitelijk geen opneemregeling is. Die is volgens WN uitermate risicovol. De voorzitter verzoekt de hoogheemraad zich in zijn beantwoording met name te richten op de nadeelcompensatie. Hoogheemraadschap Langeslag wijst er als eerste op dat er -zoals de brief van de Wateralliantie suggereert en in aansluiting op de kanttekeningen van de AWP- geen sprake van is als zou Rijnland 'in het diepe stapt zonder gedegen voorwerk'. Rijnland heeft meerdere keren gesproken met de Wateralliantie. Het waterschap heeft nadrukkelijk ook gekeken naar de effecten op kades, bruggen en andere onderpaalde constructies in de regio. Het is evenmin waar dat de andere variant (10 cm in de hele stadsboezem) goedkoper en minder riskant zou zijn. Als de werkzaamheden zich uitstrekken tot over de hele stadsboezem, lopen aanzienlijk meer woningen een potentieel risico. Probleem is dat men op inschattingen moet afgaan omdat al het funderingsonderzoek niet is uitgevoerd en van veel funderingen nergens sluitende informatie kan worden gevonden, ook niet in de gemeentelijke administratie. Er is dus geen sprake van een experiment én er is gedegen onderzoek uitgevoerd naar de andere constructies. Nadeelcompensatie: Rijnland heeft de eerste aannames laten toetsen door een juridisch expert. In diens rapportage wordt gesteld, dat er sprake is van een maatschappelijk risico wat betekent dat noch Gouda noch het hoogheemraadschap kunnen worden aangesproken op nadeelcompensatie, per definitie. Er blijft altijd een gang naar de rechter open en dan is het te hopen dat deze in de geest van de bestaande jurisprudentie handelt, dus aansluitend bij het advies aan Rijnland. In het verlengde van de wens van de gemeenteraad is nagedacht over andere mogelijkheden om eigenaren van panden die mogelijk toch worden geconfronteerd met schade aan de funderingen, anderszins te ondersteunen. De geraadpleegde jurist ontraadde subsidieregelingen maar opperde nader onderzoek of mogelijkheden om over te gaan op ondersteuning in natura (onderzoek funderingen en in kaart brengen risico's). Daarop heeft het hoogheemraadschap besloten na te gaan welke (niet verplichte) coulanceregeling zou kunnen worden getroffen. In de stukken is ook vastgelegd dat mocht een dergelijke regeling worden opgezet, deze in de gemeenteraad zal worden gebracht via wethouder Niezen en in de VV door het college. Het is dus aan de VV om met een dergelijke regeling al dan niet in te stemmen. Ook het college wil voorkomen dat er precedents worden voorkomen waarop later in andere situaties een beroep op zou kunnen worden gedaan. De heer Langeslag hoopt dat ook AWP en 50PLUS het voorliggende besluit kunnen ondersteunen. De voorzitter benadrukt, dat de uitkomsten van het onderzoek genoemd onder 3 te zijner tijd eerst aan de VV zal worden voorgelegd en dat Rijnland dus op dit moment nog 'niets weggeeft'. Het onderzoek als zodanig heeft dus geen precedentwerking. Alle vragen en opmerkingen zullen te zijner tijd ook weer worden meegenomen bij de behandeling in de VV. De heer Van Geest begrijpt nog steeds niet hoe een verlaging van het peil met 25 cm geen risico veroorzaakt, met een verlaging met 10 cm wel. De aanleg van deze polder in Gouda zal pas over vijf jaar tot een geringe verlichting van de overlast kunnen leiden. Een verlaging met 10 cm, zal veel sneller tot vermindering van de problemen leiden, vooral bij diegenen die het zwaarst getroffen zijn. De AWP wijst erop dat de gemeenteraad bij de stemming de coalitie heeft gevolgd. Hij vindt het opvallend dat de VVD-fractie in Gouda een andere opvatting heeft dan de VVD van het hoogheemraadschap. De heer Van Oeveren vindt het geenszins opmerkelijk dat de VVD in Gouda een ander besluit neemt dan de VVD in Rijnland. Mevrouw Corbey is veelal vóór nadeelcompensatie maar blijft van mening dat punt 3 uit de besluitvorming moet worden gelicht en apart in stemming moet worden gebracht om verwachtingen te voorkomen die misschien niet kunnen worden waargemaakt. Op een later moment kan dan worden bepaald hoe het hoogheemraadschap met nadeelcompensaties in het algemeen wenst om te gaan. De heer Schols is het volstrekt eens met de PvdA. Volgens wethouder Niezen is de MKB gemaakt op basis van aannames en 50PLUS wacht nog op het antwoord van de Wateralliantie over de eerder gestelde vragen. 50PLUS begrijpt dat het voorstel van de Wateralliantie wordt afgewezen omdat daarbij vrijwel heel Gouda zou worden betrokken. De compartimentering zou een voordeel kunnen zijn. De voorzitter wijst erop dat in de VV-besluitnota een andere nummering is opgenomen dan in de twee onderscheiden VV-besluiten. Waar wordt gesproken over 3 in de besluitnota van de VV, betreft dit dus punt 1.b in het VV-besluit. Hoogheemraad Langeslag geeft aan dat omdat de 10 cm-daling beoogd was voor de totale stadsboezem, veel meer woningen in gevaar zou kunnen brengen dan in het geval van de compartimentering.	

	VERSLAG	ACTIE
	Bovendien wil Rijnland zo snel als mogelijk starten met de uitvoering om de overlast in het diepe deel van Gouda aan te pakken met een stapsgewijze aanpak met 5 cm zodat er goed kan worden gemonitord en ook de bomen ook kunnen wennen aan deze daling. MKBA: er is een aantal aannames gedaan met betrekking tot het aantal woningen in de totale stad die bij een daling van 10 cm in het gedrang zouden kunnen komen. Indien men inzicht zou willen verkrijgen, dan vergt dat -zoals ook wethouder Niezen aangaf- graafwerk (kost veel tijd en geld). Er is dan ook gekozen voor compartimentering. Nadeelcompensatie is als onderdeel van het besluit opgenomen. Doel is om samen met Gouda te verkennen of een coulanceregeling mogelijk is, zonder risico op precedentwerking. Uiteindelijk is de beslissing aan de VV. <i>Stemming</i> Besluit: Gouda stevige stad, kaderplan bodemdaling binnenstad (opgedeeld in 1a, 1b en 1 c en 2 en 3). 1.b. (nadeelcompensatie) wordt apart in stemming gebracht. De heer Van Geest legt de volgende stemverklaring af: de AWP stemt tegen alle voorstellen die voorliggen omdat de fractie vreest dat er een vervelende vergissing wordt gemaakt. Uitslag: het voorstel 1.b is aangenomen. Totale voorstel (inclusief het onderzoek naar de haalbaarheid/wenselijkheid van de nadeelcompensatie): Het voorstel is aangenomen met één stem (AWP) tegen. Peilbesluit: Het voorstel is aangenomen met één stem (AWP) tegen. De voorzitter onderstreept dat deze instemming inclusief de nota van zienswijze e.d. is.	
6.06	Energietransitie De heer Revet herhaalt het bekende standpunt: de fractie verwacht aanzienlijke winst te kunnen behalen op korte termijn met de windmolens. Mevrouw Corbey wil weten wat de gevolgen van de vertraging van Haarlem Waarderpolder zijn voor het halen van de doelen met betrekking tot de energieneutraliteit in 2025. Hoogheemraadschap Fierens antwoordt dat de vertraging derhalve geen al te grote effecten zal hebben omdat het college met alternatieve voorstellen komt. De voorzitter concludeert na de stemming dat het voorstel unaniem is aangenomen door de VV.	
6.07	Aquathermie Vanwege de tijd, wordt besloten dit punt door te schuiven naar 16 december 2020, net als agendapunt 9. Agendapunt WBP 6 zal niet op 16 december worden behandeld. De voorzitter komt daarvoor met een ander voorstel. Toezegging.	
6.08	Voorstellen aanpassing belastingstelsel voor ledenvergadering Unie van Waterschappen De heer De Vries memoreert dat de herziening mede werd ingezet om een urgent knelpunt op te lossen, te weten de weeffout waar alle waterschappen problemen mee hadden. De ledenvergadering van de Unie heeft voorafgaande aan de herzieningsexercitie een aantal heldere uitgangspunten opgesteld. Zo zou de nieuwe watersysteemheffing niet tot een lastenverschuiving mogen leiden. De Unie heeft vervolgens een zeer zorgvuldig proces doorlopen en hierbij werden veel stakeholders betrokken die op basis van de uitgangspunten en de kaders die aan de voorkant door de Unie waren gesteld. De heer Schols interrumpeert. Hij meent dat een aantal waterschappen problemen had met de weeffout (wegendifferentiatie). De heer De Vries stelt dat alle waterschappen daarmee te maken hebben, zij het in wisselende mate. Hij vervolgt zijn betoog: de procedure is zorgvuldig doorlopen. De teleurstelling over het, (<i>hier viel de verbinding met de heer De Vries weg</i>). De heer Schols spreekt namens 50PLUS zijn teleurstelling uit over de gang van zaken. De fractie vindt dat de situatie van de ingezetenen, die op basis van diverse studies is gebleken, 80% van de waterschapshoofden moeten ophoesten, onvoldoende aan bod komt. Zelfs de verzochte kleine aanpassing met betrekking tot wooneenheden werd door de hoogheemraad niet overgenomen. De fractie overweegt om een stemverklaring af te leggen maar wacht eerst op de inbreng van hoogheemraad Kastelein (lid stuurgroep).	

VERSLAG	ACTIE
Terzijde: de heer De Vries probeert opnieuw in te loggen (mislukt). De heer Van Dijk geeft aan dat dit niet het voorstel is dat de voorkeur heeft van WN. Een aantal aspecten ontbreekt nog steeds, zoals de vervuiler betaalt, de kostenveroorzaker betaalt. Maar omwille van de voortgang van het proces, pleit WN ervoor om het voorstel ongewijzigd door te zetten, dus inclusief de kan-bepaling voor de tariefdifferentiatie voor wonen en niet-wonen. Immers: tussen 2017 en 2020 bestond er een dusdanig verschil in stijging van OZB (voor wonen 17 ½% en voor niet-wonen slechts 1%) dat het zaak is om deze scheefgroei te herstellen. Ook wil WN heel snel inzetten op het tweede spoor. Mevrouw Boomsma zegt dat de PvdD niet kan instemmen omdat het uitgangspunt 'de vervuiler betaalt' onvoldoende is uitgewerkt (huishoudens en bij wegen). De heer Meijer neemt de bijdrage van de fractie A&B over van de heer De Vries (onbereikbaar). A&B heeft moeite met onder andere de rechtsonzekerheid die geschapen wordt door de enorme marge in de tarieven/bijdragen (van 30%). Een van de uitgangspunten was een zo tariefneutraal mogelijke overgang maar deze marge van 30% past daar volgens A&B niet bij. Een dergelijke grote marge is ook niet nodig voor Rijnland en veel andere waterschappen. De afvaardiging naar de Unie zal worden opgedragen om deze marge te verkleinen. Onderscheid woningen en niet-woningen: het betreft een kanbepaling, maar ook deze leidt tot een onwenselijke rechtsonzekerheid. <i>(Op dit moment is de internetverbinding met de heer De Vries hersteld).</i> Hoogheemraad Kastelein reageert als lid van de stuurgroep van de Unie: er ligt een pakket voorstellen dat breed gedragen wordt door de waterschappen. De weeffout was bij zeer veel waterschappen een urgent probleem (bij Rijnland in mindere mate). Hij heeft begrip voor het standpunt van 50PLUS inzake het niet opnemen van het woningforfait: dit wordt meegenomen in het permanente onderhoudsplan. Dat geldt ook voor de punten die WN heeft ingebracht. De heer Kastelein heeft ook begrip voor de visie van de PvdD omdat wezenlijke punten van deze fractie onvoldoende zijn terug te vinden. A&B: de bandbreedte is meerdere keren in de stuurgroep besproken. De stuurgroep erkent de noodzaak van bandbreedtes vanwege het algemene uitgangspunt (zo min mogelijk lastenverschuivingen). Het gevolg van de bandbreedtes is een afname van rechtszekerheid en meer marges. De heer Kastelein stelt voor dat de visie van de A&B-fractie wordt ingebracht in de ALV van de Unie en verzocht zal worden om bij de uitwerking van de voorstellen rekening te houden met de geschetste spanning. De marges zijn evenwel nodig om tegemoet te komen aan de uitgangspunten. De kanbepaling is op het laatste moment mede op verzoek van veel stakeholders ingebracht. Daarmee kunnen waterschappen differentiëren bij bebouwd tussen inwoners en bedrijven. Er is veel steun voor deze kanbepaling. <i>Tweede termijn</i> De heer De Vries laat de reactie over aan de heer Meijer. De heer Meijer oppert om de kanbepaling mee te nemen in het tweede spoor zodat er meer tijd is om deze bepaling te beoordelen. De heer Schols kan zich vinden in de reactie van hoogheemraad Kastelein en zal voorstemmen, mits hij kan bevestigen dat het tweede spoor zo spoedig mogelijk wordt opgepakt en punt f als belangrijk punt wordt meegenomen. De heer Van Dijk blijft van mening dat het voorstel ongewijzigd moet worden doorgezet. Het betreft kan-bepalingen 'en eerlijk gezegd: we zitten er zelf bij als we deze willen toepassen en in welke mate'. Hij vindt dan ook dat de VV vertrouwen in zichzelf mag hebben. Hoogheemraad Kastelein zegt 50PLUS toe dat het punt snel wordt opgepakt, dus ook punt f. A&B: de suggestie van het tweede spoor is in de stuurgroep besproken, maar er is toch besloten om de kanbepaling in het voorstel op te nemen. De hoogheemraad houdt daaraan vast. De voorzitter vat samen: er bestaan zorgen over de bandbreedte en de kanbepaling hoewel er ook is gewezen op de wijsheid van de eigen VV. Tevens hebben veel fracties aangegeven dat het voorstel in het licht van de opdracht moet worden beschouwd: het in de toekomst beperken van de verschillen in tarieven en aanslagen. In die geest moeten de marges en de kanbepaling dan ook worden beoordeeld. De VV adviseert een terughoudend gebruik daarvan. De voorzitter veronderstelt dat de VV deze punten wil meegeven aan hoogheemraad Van Steensel als vertegenwoordiger naar de Unie. Noot: de heer J. de Vries kon wegens technische problemen niet stemmen. Vervolgens constateert de voorzitter dat het voorstel met 2 stemmen tegen is aangenomen.	

VERSLAG		ACTIE
7	Notulen van de VV-vergadering van 24 juni 2020 Het verslag wordt ongewijzigd vastgesteld en de lijst met toezeggingen wordt ongewijzigd voor kennisgeving aangenomen.	
8	Rondvraag Mevrouw Stoop complimenteert hoogheemraad Fierens met het artikel over de medicijnenverwijderaar in Leiden Noord. Vindt daar ook monitoring van de praktische effecten plaats? Hoogheemraad Fierens zegt dat het artikel op social media duizenden 'likes' heeft gekregen. Er vindt monitoring plaats en er wordt frequent gerapporteerd aan de Unie. Het betreft een pilot en daarvoor ontvangt Rijnland ook subsidie. De hoogheemraad zal de rapportages ook doorzetten naar de VV. Toezegging.	
9	Gebiedsontwikkeling Valkenburg Dit agendapunt wordt verplaatst.	
10	Sluiting De voorzitter dankt de VV-leden voor hun inbreng én geduld en sluit de vergadering om 17.57 uur.	

Vastgesteld, 16 december 2020

voorzitter,
R.A.M. van der Sandesecretaris,
M. Middendorp